

Kraisgo Geme Dualali Sę Pedelabo Po Jonbolo Ola Mani Hasia nedebo tau sabo po

Te boi bidi dabe augwaligo te Kraisgo po wali pabo we bidibolo dene dali sęęę dali mayu bidali. Magi baso meni, tama aga wali pabo we bidigo te Jisas Krais augwa Genuai Bidiba konealubo homu daų wai elalubaso. Te Godigo nosali yabo kolesaga augwaligo konemainogo eyu, Godigo te sę te Jisas Kraisbolo ola menama, tama Kraisgo te nosali pedelabo kolesagade yabo sę po te aga wali pali bidi Jonbolo waselali. Te haniani na ebo tiwai yali sogode ola mayu waselai dao. Tama dago te bidi Jongo nade suali nai po nedebaso da, teda dago konemainu ebao, te Godigo bomogo te dwai sę ebo bage te Jisas Krais Genuai Bidigo, te agai nogode te Godigo bomogo te dwai sę ebo bage tigidaligo bomono nosali aiyaba mu elalueibao. Tama agai te Satango bomono me aiyaba elalueibao. Tama te Jisasgo ebo sę tigidali siminagasobo sogode, Godigo te yali sęęęde bomonama dolaluali we bidi dabe augwaliba te gamonama bidada peyu, bidada pabo nai mawaibao. Te augwali God dali bidu, te augwalide sęęę mu meni yaibao. Magi baso meni, Godigo te tigidali nai gesi nigilama pedalubo sogo tama tieibao. E buku nogi “Revelesen” dao, tama te nogi page te “te geme dualali po waselebo” wabo dao.

Te bidi Jisas Kraisgo te aga po wali pabo bulu we bidi a naga me badu si buluba te po ola tolobo po tagala palali po

(Dqi 1-3)

¹ Te eno megi aseña tolobo po, polobadu te po geme dulalui, tama Godigo te po Jisas Kraibolo waselama ola mani. Te Kraisgo aga se ebo bidi dabebolo te nosali gana pedalobo se hania hanilainogo tama Godigo agabolo te se ola mani. Tama agai aga ensel mobo bidi me deli te Jon enabolo tagala palama, tama ena agai se bidi, tama te tagala palali ensel mobo bidigo te waselali po enabolo ola magasai. ² Tama ena Jon, eno te se tigidali sulama, tama te po me eno koneai, tama eno hanilama te Godigo po daq weyu, tama Jisas Kraisgo enabolo pusali po me, te pode eno te po wai dao, “Te mu po naga dao.” ³ Eno e po aseani, te nosali gana pedalobo se po dao. Tama e aseani po gasa we bidibolo nedebo bidi, te bidi dwagi yai homu pemene eyu, bugagia bidaibao. Tama aga nedebo po odobo we bidi me, augwaligo te aseani po odama, tama wali pobaso da, teda augwali me dwagi yai homu pemene eyu, bugagia bidaibao. Magi baso meni. Te se pedalobo sogo paba yagasai dao.

Jongo a naga olama me badu nogo si Godigo po wali pabo haniba aseai po

⁴ Ena Jon, eno e po dage a naga olama me badu nogo si te Godigo po wali pabo we bidi hani, dagebolo e po aseña tolobao, te dage te genuai to Esia te genuai hanu dabede bidibo we bidi. God aga te megi bidibo, tama polobadu mu aga bidaluai, tama nosali aga ma asiyu, tama eno homugo te God agai da olo mu tau sabo te kolesaga dali, tama te dwagi yai homu nagame ilibo kolesaga dali te si dageba mao. Tama eno homugo te a naga olama me badu nogo si mobo bidi augwali me, te tuni bidi God aga au yali duabo sia sai pade bidibo bage, augwaligo me te dwagi yai homu eyu olo tau sabo kolesaga dali, te dwagi yai homu nagame

ilibo kolesaga me dagebolo mawaibao. * ⁵ Tama Jisas Krais me, agai dagebolo te kolesaga si dagebolo momainao, te eno homugo. Aga te Godide homu keꝥ pai bidi bidiyu, tama agai Godigo po tigidali dolo mu pusali bidi dao. Aga da te isama, tama isali we bidi dabe tomode bidama, tama aga te hasia mu guꝥ pagede ma hodaloali bidi dao. Aga da, te tigidali tꝑde bidibo tuni bidigo polalubo genuai bidi dao.

Agai da dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo dao, tama aga isaligo dago dwai seꝥ yali seꝥ tigidali sela saꝥwai dao, tama da megi olo bidibo dao. * ⁶ Tama tiyu, agai da tau selama, tama dabolo genuai seꝥ menama, tama da te tuni bidi kingo pris hani bidi dabe nigilama, tama megi da te Jisas aga Aya Godibolo me te lotu po weyu, sesemane sogo aga seꝥ ebo pris bidi dabe bidibao. Tama tibaso, eno homugo agai genuai wiegi yai nogi dali, te we bidi tonalubo bomo dali me bidada peyu, bidada pomainao. Te mu tama dao.

⁷ Suao, Krais aga te dagalu pꝑ me tomodu tiꝥba asaibao, tama tigidali bidi augwa digi gedugo aga te pꝑ tomodu tiꝥba asobo sueibao. Tama te aga tigide enani bidi dabe augwaligo me sueibao. Tama tigidali tꝑde we bidi augwaligo aga asobode homu eyu, tama agai augwalibolo dene wei ponaibao homu elama, tama augwali homu seꝥ eyu gela waibao. Awe, te tama tiaibao. Mu tama dao. *

⁸ Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi God agai aga bidibo pagede te po wai, “Ena da, ena digi te hasia bididuali bidi dao, ena te nosali sogo mu bididueibao wabo bidi mu dao,” agai te po wai. Te God aga te megi bididubao, tama polobadu mu aga bididuali, tama nosali aga ma asaibao. *

* 1:4: Sai 3:14 * 1:5: Tib 89:27; Ais 55:4 * 1:7: Sek 12:10; Jon 19:34,

Jongo Kraisi suali po

⁹ Ena Jon, ena duga ama dao. Ena dage dali hodobo te Jisasde wadolama, tama da deli hani elalubaso, tama gasa bage augwaligo dabolo dene dali, seḡe dali mayu elama, tama da tigidali hodobo bomo elama dolaluyu, seḡe bugagia tolobo dao. Tama ena Godigo we bidi tonalubo se tomode dage dali hodobo bidibao. Tama eno te we bidi dabebolo Godigo po dali, te Jisasgo hania hanilali mu po dali, te po si augwalibolo pusubaso augwaligo ena sela saḡama, ena te tamu aḡi tomode elalubo dwasianu toḡi noḡi Patmos teba kalabus muḡi pali dao. ¹⁰ Tama ena e bulude bidibadi, ena te moni Sarere ulade digi na tiwai ebadi Godigo Mobo Bidi agai enaba dagana sagaselama, tama ena tudi badu bidi me deligo po dage bomonama weyu i wabo odali, te genuai bu wabo nai yadogoli te biugel bu wabo odai. ¹¹ Tama te wali pode te po wai, “Nago naga gedugo subo se po tigidali te bukude asḡama, te Godigo po odobo we bidi bidibo bulu a naga olama me badu nogo si, te buluba nago te se po asḡa tolao. Nago te po Efesus buluba asḡa tolobadi, me te Smerna buluba, me te Pergamum bulu, me Taiataira, me Sardis, me Filadelfia buluba tolobadi, me te Laodisia buluba te po asḡa tolao,” weyu te po enabolo wai.

¹² Tama enabolo te po wali bidi eno begelama suainogo yai. Tama ena gesabidi begelai, tama eno suali, te kapa noḡi gol, te golgo nigali lam sole a naga olama me badu nogo si tama munalubo suali. ¹³ Tama eno suali, te sole dabe munalubo tomode bidi me deli te bidi mu tiwai tede dolalubo suai. Tama te bidi aga bobage ugwago saḡa halua sai bidi, tama te bidigo tigide eno suai, te kapa golgo nigali nai aga hagawia bagulai nai te eno suai. * ¹⁴ Tama te bidigo tobolu nisi dali tedela mu yai, te kibu sipsip nisi

* 1:13: Dan 7:13

tiwai, tama te tedela dagalu pɔ tiwai yai. Tama te bidigo gedu te sia bogoli ebo tiwai yali. ¹⁵ Tama te bidigo saḡa ula mu yali, te augwaligo te gasagi yai kapa nogi bras te genuai sia dabo digi ulama aḡ tiwai pedaluyu, tama te gegemani ebo tiwai aga saḡade te tama tiwai mu yali, Tama eno odali, agai dogonide po wabo te mone sabo aḡgo u wabo tiwai odai. * ¹⁶ Tama te bidigo dolo nogo sawali daide te hɔ a naga olama me badu nogo si elalubo suali. Tama te si badu poai yai bainat hwaḡ ge te hwaḡ mu poa pai, te bidigo pedauwalidu te buluba diḡ soai. Tama aga gesabidi ula mu yai, te sia bomo elama giligade nanobo tiwai yai.

¹⁷ Tama eno te bidi sulama, tama ena aga saḡa pageba kidu pɔḡulai, tama ena te isai bidi pigulali tiwai yai. Tiali goli agai dolo nogo ena tigiba munama, tama agai te po wai, “Nage wi tagalao. Ena da, ena digi te hasia bidaluali bidi dao, ena te nosali sogo mu bidaluaibao wabo bidi mu dao. * ¹⁸ Ena bidibo ula dali bidibao. Polobadu ena isai, tiali goli nago ena bidibo subao, te ena sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo ula selama, megi bidibo dao. Tama tibaso, eno bomo elalubao, te isibo kolesaga dali, te isai bidi dabe osogo bidabo madi dali, te si tonalubo bomo eno elalubo dao. ¹⁹ Tama tibaso, nago te gedugo suali sɛ po aseḡo, te megi pedalobo sɛ me, te nosali pedalabo sɛ po me aseḡo. ²⁰ Tama nago eno dolo nogode te hɔ a naga olama me badu nogo si elalubo suali. Te lam sole gol a naga badi me si tama te me nago suai. Tama te nai dabe geme dualali page e dao: te hɔ a naga olama me badu nogo si wali, te Godigo po wali pabo bulu a naga olama me badu si te bulude bidibo we bidi tau sabo ensel mobo bidi dabe dao. Tama me te a naga olama me nogo si te lam sole po

* 1:15: Dan 10:6 * 1:17: Ais 44:6; 48:12; Ped 2:8; 22:13

wali, te a naga olama me badu nogo si Godigo po wali pabo we bidi hani dabede po begelama weyu,” agai te po wai dao.

2

Efesus buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

¹ Te bidigo enabolo e po me wai, “Te hasia Efesus hanude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseña tolao: eno dolo nogogo te hq a naga olama me badu si eno tolaluyu, tama ena te a naga olama me badu nogo si te lam sole tomode bilibo bidi dao. Tama tiyu, eno e po nage dali obao: ² Te nago ebo kolesaga tigidali eno koneani, te nage se se dene ebo dao. Te me eno koneai, nage bomo elama se se bugagia tolama dolaluyu, tama nago te dwai se ebo bidi dabe augwali hagela mu yai. Te bidi dabe augwaligo nagebolo te po wai, ‘Da me te Jisasgo se ebo bidi dabe dao’ wai. Tiali goli te menio, augwali te Jisasgo se ebo bidi dabe menio. Tama nago augwaligo wabo po osola suai dao, tama nago augwaligo ebo kolesaga page gegelama koneai, tama augwali te ili po naga wabo bidi dabe dao. Nago tama yali augwali osola suali se eno koneai. ³ Tama te bidi dabe augwaligo nage suali, te nage ena wali bilibo dao, tama augwaligo nage dali dwai se yali dao. Tiali goli nago bomo elama dolaluyu, te dwai se nage dali eyu se se mabo nago bugagia tolalubo dao. Te nago tigi dene ebo hagela ebeo. Nago te se ebo te eno konebo dao. ⁴ Tiali goli, eno po me nage dali elalubao: polobadu nago enaba te konealubo po hasia da wai sogo, te sogo nago wiegi yai homu ena dali mu yai, tialima megi nago ena dali te hasia dwagi yai homu eyu godolo yali tiwai ebo menio. ⁵ Tama polobadu nago dwagi yai kolesaga yai, tialima nago te kolesaga tagaliyu tama nage tulaluai dao. Tama nago te polobadu yali kolesaga ma

homugo koneyu, tama nage homu begeleyu, te hasia yali wiegi yai kolesaga ma yao. Nago te se esiayu, tama nage homu begelesiayu da, te ena nage pageba pedalaibao, tama eno nago te lam sole elaluali ena ma sagasaibao, aga nage dali me elalugobeo. ⁶ Tialima te kolesaga me nago eyu tama te dolo dao: nago te bidi Nikolas hanigo ebo dwai dwai kolesaga dali boi bidi homu ebo dao. Eno me, eno augwaligo ebo kolesaga dali boi bidi homu ebo dao.”

⁷ “Te olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo e wabo po bugagia odao: ‘Niwai bidi agai bomogo te dwai se ebo kolesagago bomomo aiyaba elaluyu da, te bidibolo eno aga usu da weyu, tama agai te bidi bidibo ula mabo ni du sela tumainao waibao. Tama te bidi bidibo ula maiabo ni te God aga gide elalubo dao.’” *

Smerna buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

⁸ Te bidigo enabolo po me wai, “Te Efesus hanuba u po aseña tolama, tama megi Smerna hanude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseña tolao: ena da, ena digi te hasia bididuali bidi dao, ena te nosali sogo mu bididuabo bidi mu dao. Tama polobadu ena isai, tiali goli ena ma hodaluama, megi me bidibao. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. ⁹ Eno koneani, nago te sege te gasa bidi dabego nogode siyu dene dali ebo, tama tiyu nage magi nai meni yai mu bidibo te eno koneai. Tiali goli nage nai meni yai bidi mu menio, te God dali nage nai umabo elalubo bidi dao. Tama bidi meba augwaligo dagebolo posobo po wabo, te eno koneai. Tama te posobo po wabo bidi dabe augwaligo te po wabo dao, ‘Da Juda bage dao.’ Tiali goli augwali te tigide naga te Juda bage dao wabo, tama augwaligo ebo kolesagade

* 2:7; Gag 2:9; Ped 22:2

augwali te Juda bage mu menio. Augwali te Satango hani dao. ¹⁰ Tama nosali gana gasa bagego dagebolo dene mawaibao. Tiali goli dage te dene sabo sɛde wi egio. E po odao. Satango dage meba kalabus iliyu, te dage agai poba asobowe suainogo usu siyu tiaibao. Tama dage te dwai sɛ ebogo sɛgɛ me dene dali te nogo si sogo usu nama saibao. Gasa bidi augwaligo dage dali te dwai sɛ eyu, tama augwaligo dage ela mubo sɛ me eyu da, teda dage enade homu kɛɛ pai bidi dabe bidiyu da, eno dagebolo wiegi yai nai mu mawaibao, te bidada peyu, bidada pabo ula dagebolo mu mawaibao.”

¹¹ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo e wabo po bugagia odao: ‘Niwai bidi agai bomogo te dwai sɛ ebo kolesagago bomo aiyaba elaluyu da, te si sogo isibogo te bidi munu me dologobeo. Mu menio.’”

Pergamum buluba Godigo po odobo we bidibolo asɛai po

¹² Te bidigo enabolo po me ma wai, “Te megɛ nago te Pergamum bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po asɛna tolao: ena da, ena te si dali si badu poa pai bobage ge hwɛ ge elalubo bidi dao. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. ¹³ Nago bidibo bulu eno koneai dao. Te bulude te dwai mobo bidi Satan agai we bidi hauwa tonaluyu te tuni bidi bidibao. Tiali goli, nago eno nogi bomo elama tolaluyu, tama enade homu kɛɛ pai bidi bidibao. Tama nago te enade konealubo po hogwa sabeo. Tama tiyu, polobadu te bidi me nogi Antipas, te eno po te we bidibolo pusali bidi, te bidi dage dali bidai. Tama agai eno po wali mu pai dao. Tama augwaligo dage tomode te bidi ela muai, te Satan bidibo bulude. Tama te sogo me te dagego eno nogi dualobeo. ¹⁴ Tiali goli eno po meba nage dali elalubao. Nage dali

bidibo bidi meba, augwaligo te bidi Balamgo kolesaga wali pabo dao. Tama te Balamgo kolesaga e dao. Polobadu bidibadi agai te tuni bidi nogi Balak agabolo te Israel dabe gea gano bilabo kolesaga ola mawai. Tama ola menama, tama Balakgo te Israel we bidi homu hodolama, tama augwaligo te tibo god dabebolo ula mani nai tuyu, tama augwaligo te penani ebo kolesaga emainogo yai. * ¹⁵ Tama nage dali me, te bidi meba bidibo bage, augwaligo te bidi Nikolas hanigo ola mabo po wali pabo dao. ¹⁶ Tama tibaso, tede ge neyu nage homu begelao. Tama nago homu begelesiayu da, teda tamadi tama ena nage pageba pedalaibao, tama eno te pedauwalide elalubo poa pai ge hwa gego te dwai se ebo bidi dabe augwali dali hwaibao.”

¹⁷ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo e wabo po bugagia odao: ‘Niwai bidi agai bomogo te dwai se ebo kolesagago bomomo aiyaba elalubo bidi, te bidibolo eno meggi geme dulalubo tubo nai nogi mana meba mayu, tama eno te tedela yai dwasianu masigi me agabolo mawaibao. Tama te masigide gesi nogi aseai, tama niwai bidi mego te nogi konegobeo. Te masigi sali bidi, aga naga te nogi koneaibao.’” *

Taiataira buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

¹⁸ Te bidigo enabolo po me ma wai, “Te meggi nago te Taiataira bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseña tolao: ena Godigo Ogwa dao, tama eno gedu te sia bogoli sesena pai bomonama dabo tiwai, tama eno sağa te kapa meda meni yai eyu te gegemani ebo tiwai ebo. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. ¹⁹ Nago ebo kolesaga tigidali eno koneai.

* 2:14: Nam 22:5, 7; 31:16; Bom 23:4
6:48-50

* 2:17: Sai 16:14-15; 16:33-34; Jon

Tama eno koneani, nago te bidi dabe augwali dali dwagi yai homu elama tama godolo mu eyu, tama nago homu enade keꝓ peyu, tama nago tigidali bidi dabe tau sabo seꝓ ebo dao. Eno koneani, tigidali seꝓe nageba pedalobode te nage bomo elama te seꝓe bugagia tolobo dao. Tama eno koneani, te tiwai kolesaga hasia nago yai, te wiegi yai, tama megi nago te nosali ebo kolesaga te dwagi yai mu me ela pabo dao. ²⁰ Tiali goli, eno te po me nage dali elalubao. Nago te we Jesebel nage dali bidibo we, agai ola mabo po dagego odobo dao. Te wego te po wabo dao, ‘Ena da, te Godigo nosali yabo seꝓ po megi pusubo we dao.’ Tiali goli agai eno seꝓ bidi dabebolo te penani ebo kolesaga wali pomainogo ola mayu, tama augwaligo te tibo god dabebolo ula mani nai tumainogo ebo dao. Te kolesagade te wego augwali ili po ola mabo dao. * ²¹ Eno homugo aga homu begelemainogo, tama eno aga osogo sula tagaliyu bidimainogo yai. Tiali goli menio. Aga te homu begelebo te homu esiꝓyu, te penani ebo kolesaga tagalama tudiba muabo te homu menio. ²² Tama tibaso, suao, te eno dene dali, genuai gasi dali te webolo mawaibao. Tama aga dali te penani yali bidi dabe, augwaligo homu begelesiꝓyu, tama aga dali yali dwai kolesaga tudiba musiꝓyu da, teda eno augwalibolo me te genuai dene dali seꝓe dali mawaibao. ²³ Tama agai wai dabe me, te eno augwali mu ela silaibao. Tama tiyu, te Godigo po odobo we bidi tigidali augwaligo koneaibao, te ena da, te tigidali bidigo homu kolesaga osola subo bidi dao. Tama dage deli delibolo eno dagego yali kolesaga dolo si wei ponaibao.”

²⁴ “Tiali goli megi eno e wabo po dage te gasa Taiataira bulude bidibo we bidi dali obao. Dagego te we Jesebelgo

* ^{20:20}: 1 Kin 16:31; 2 Kin 9:22, 30

dwai tibo po wali pisawani. Tama augwaligo agai pode te po wabo dao, ‘Te kolesaga da, te Satango ebo kolesaga page mu dao, te bidi hauwago konesiabo po dao.’ Tama augwaligo te po dagebolo wai digi, dagego te dwai po wali pabo menio. Awe, te usu dao. Eno dagebolo te po obao, dagebolo eno gasa sege mabo se me mugobeo. ²⁵ E se naga yao: dagego megi ebo wiegi yai kolesaga bomo elama tolalua peyu, tama ena ma asobo sogo bugagia tonalua. ²⁶ Tama niwai bidi agai te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te bidi agai te eno kolesaga wali peyu, aga te bodolu muani sogo siligibu, tama te bidi agabolo te eno te nogi dali bomo dali si menama, tama aga te we bidi haniani tode bidibo bage augwali tonalubo tobolu bidi bidimainao. ²⁷ Te se eno agabolo mawaibao, te eno Ayago agai ena te we bidi tonalubo se mani se tiwai dao. Tama te bidi agai te ain dono tulama, augwali bomogo tonaluaibao. Tama te togo nigai sini te bidi mego donogo elebadi te dwasianu pebeda pabo tiwai, te bidigo haniani tode bidibo we bidi augwali aga bomogo tonaluaibao. *

²⁸ Tama eno agabolo te kigamu mu dagalude pedalobo te genuai ho, te me agabolo mawaibao.”

²⁹ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo wabo po bugagia odao.”

3

Sardis buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

¹ Te bidigo enabolo po me ma wai, “Te megi nago te Sardis bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseña tolao: eno te a naga olama me badu nogo si te Godigo mobo bidi dabe elaluyu, tama eno te a olama me badu nogo si ho te eno nogogo

* 2:27: Tib 2:8-9

tolalubo dao. Tama ena digi eno e po nagebolo ola tolobao. Tama nago ebo kolesaga tigidali te eno koneai. Gasa we bidi augwaligo te po dagede wabo dao, ‘Te Sardis bulude bidibo Godigo po odobo we bidi hani augwali bomo elama, wiegi yai kolesaga wali peyu bidibo dao,’ augwaligo dage dali te po wabo dao. Tiali goli menio, eno gedude dage isai bidi tiwai dao. ² Tama tibaso, dage hodaloju, te pila mubo tagalao. Tama hodaloama, tama te dagego dwasianu me elalubo dwagi yai kolesaga te bugagia tonaluyu, tama bomo elama te dwagi yai kolesaga geninama pedalomainao, te kolesaga dolidali weyu yao. Magi baso meni, te dagego ebo kolesaga tigidali te eno Godigo gedude tigidali te usu niba kadu wabo menio. ³ Tama tibaso, te dagego polobadu Godigo po mu sali, te po dagego odali, te pode homugo ma kone palao. Tama te pode homugo ma kone paliyu, ge neyu, homu begeleyu bidao. Te dage pila muani tagaliyu hodalusiayu da, te ena dagego bidibo digi te geme nai wi sainu asobo bidi tiwai eyu, tama ena dage pageba asobo sogo te bodolu dagego konegobeo. * ⁴ Tiali goli, dage Sardis bulude bidibo we bidi tomode te we bidi meba te bulude bidibadi digi te dwai kolesaga medago augwali ugwa meda ilibeo. Te we bidi dabe augwaligo te tedela yai ugwa munama ena dali bilaibao. Te augwali te seđe usu si dao. ⁵ Tama niwai bidi agai te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te bidi agabolo eno te tedela yai ugwa tiwai munama, tama agai nogi te isisama gamonabo we bidi nogi aseani bukude eno agai nogi sela sagobeo. Menio. Te agai nogi eno Ayago gesabidide me, te aga mobo bidi ensel dabe augwaligo gesabidide me te bidigo nogi po eno pusaibao, te aga eno bidi dao, te po waibao.” *

* 3:3: Mat 24:43-44; Luk 12:39-40; Ped 16:15 * 3:5: Mat 10:32; Luk 12:8

⁶ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabelolo wabo po bugagia odao,” te bidigo enabolo te tama po wai.

Filadelfia buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

⁷ Te eno suali bidigo enabolo po me wai, “Te megi nago te Filadelfia bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseña tolao: ena da, te Godigo bidi naga dao, ena magi se isawai tedali gasagi yai bidi dao. Tama ena te mu kolesaga ebo page bidi mu dao. Te eno te polobadu bidali bidi Devit agai tu dalabo ki tolalubao. Eno te tu dayu, tama niwai bidi mego te tu ma paligobeo. Tama eno te tu paliyu da, te niwai bidigo te tu ma dagobeo. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. *

⁸ Nago ebo kolesaga tigidali te eno koneai. Eno koneani, nago bomo dwasianu elaluali digi tama nago ola mani po wali peyu, tama nago eno nogi hogwa sabeo, eno nogi geme dualobeo. Suao. Te nago gesabidide te eno tu dala munama elaluai, tama niwai bidigo te tu me paligobeo.

⁹ Suao. Nago te Satango bidi hani augwali koneai, tama augwaligo te po wabo, ‘Da te Juda bagego hani dao.’ Tiali goli menio. Augwali te tigde naga te Juda bage da wabo dao, tama augwaligo ebo kolesagade te Juda bage mu menio. Tialima te bidi dabe augwali eno selama, tama augwali te nago saḡa pageba kidu sugunagasiyu, eno nage godolo mu ebo homu yali te augwaligo mu koneaibao.

¹⁰ Nago eno po wali peyu, tama seḡe nageba pedalobode te nage bomo elama dolaluai. Tama tibaso, nage eno bugagia tonaluyu, tama te usu sabo se te tigidali we bidibolo te tigidali tḡde pedalainogo eyu, te se nagebolo pedalidali weyu eno nage paliaibao. ¹¹ Ena tamadi nage pageba asaibao. Tama nago te ebo dwagi yai kolesaga tagaligio, te

* 3:7; Ais 22:22; Jop 12:14

nago bomonama daꝝ wao. Te gasa bidigo nagebolo ili po olama, tama nage te wiegi yai kolesaga tagaliyu te Godigo mabo nai sisayū bididali weyu, bugagia daꝝ wao. ¹² Niwai bidigo te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te bidi aga eno te Godigo Moni Lotu Be tempel te be pos ni bulali daꝝ olalubo tiwai eyu, tama aga te dwagi yai be tagalama buluba munu me ma soagobeo. Tama te bidi agade eno Godigo nogi aseꝝyu, tama eno Godigo genuai hanu nogi me aseꝝibao. Te gesi hanu te Jerusalem dao. Te hanu eno Godigo nogogo asiyu, te dagalu tagalama e tꝝba dulaibao. Tama eno gesi nogide digi, te me eno agade aseꝝibao.” *

¹³ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebo wabo po bugagia odao,” te bidigo enabolo wai.

Laodisia buluba Godigo po odobo we bidibolo aseꝝai po

¹⁴ Te eno suali bidigo enabolo te po me ma wai, “Te megī nago te Laodisia bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseꝝna tolao: ena te mu po wabo page bidi mu, ena te Godide homu keꝝ pai bidi bidiyu, tama eno te Godigo po tigidali dolo mu te we bidibolo pusubo dao. Sesemane sogo eno mu po naga pusubo dao. Ena te Godigo nigali nai tigidali page mu dao. Eno e po nagebolo ola tolobao. ¹⁵ Nago ebo kolesaga tigidali eno konea silai. Eno koneani, nago eno po selama, tama ena wali asobo dao. Tiali goli, nago eno po sali digi, nage bomo elama te po wali pabo menio. Me ma, nago eno po oda mu tagalobeo. Nage te tiwai tomode naga bidibo dao. Te dwali. Eno homugo nage te tiwai iyu bidigio. Deli kolesagade naga nago homu keꝝ peyu bidao. ¹⁶ Tiali goli nage te kolesaga si tomode bidibaso, nage eno pedauwalidu bugulabo homu ebao, te bidi mego te pusu

* 3:12: Ais 62:2; 65:15; Ped 21:2

meni yai aḡ bugulubo tiwai yaibao. ¹⁷ Nago te po wabo dao, ‘Eno nai hauwa selama, tama eno walu hauwa elalubao. Tama ena magi nai me sḡa pabeo,’ nago te po wabo dao. Tiali goli nago naga bidibo page bugagia konebeo. Nage da, nage te dwai mu bidibo, nage mu hobedagia bidibao. Tama nage magi nai meni yai mu bidiyu, tama nago gedu halua sai bidiyu, tama nago tigi bolu olo bidibao. ¹⁸ Tama tibaso, eno e po mobo mabo po nagebolo mobao. Eno te gasagi yai kapa nogi gol te elalubao, te kapa gol te siaba ulama te dwai nai sela sḡama, tama te wiegi yai yai. Tama eno homugo nago te kapa gol abelao, te nago doado bage hauwa elalumainogo yao. Tama nago te tedela yai ugwa te naga tigi haluabo abelao, te bidi dabe augwaligo te nago tigi bolu olo elalubo sulama, tama nage hale idali weyu te tama kolesaga yao. Tama nago te geduba muabo ili yabo marasin me abelao, te nago gedu ma tonono bilibo usu emainogo yao. ¹⁹ Te eno bidi meba wei eyu da, te eno augwali dali wado po weyu, te augwaligo kolesaga eno dodolobo dao. Tama tibaso, nago bomo elama, tama homu hodolama, nago yali dwai kolesagade ge neyu, tama nage homu begelao. * ²⁰ Odao. Ena te tuḡde dolaluyu, tama eno te tuḡba begebo wabo odao. Tama niwai bidi me agai eno te be tuḡba bebego wabo po odoyu, te be tuḡ dayu da, te ena te be tomoba pelama aga dali bidaibao. Tama ena aga dali nai tuyu, tama aga ena dali nai tuyu bidaibao. ²¹ Niwai bidigo te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te aga dali eno usu da weyu, aga te ena paḡde duawaibao, te ena eno tuni bidigo duayabo madide duabo sogo. Te polobadu ena me te dwai kolesaga ebo aiyaba elaluama, tama ena Aya dali agai duabo sia sai te naide dugulalu bidibo dao. Te tiwai te bidi ena dali bidaibao.”

²² “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai

* 3:19: Prs 3:12; Hib 12:6

Godigo po odobo we bidi hani dabebolo wabo po bugagia odao,” te eno suali bidigo enabolo wai.

Kibu sipsip waigo te dagalude buku
dagabaso, te dwai dene mabo nai te tōde
we bidi augwaliba pedelaibao

4

(*Dq̄i 4-11*)

Augwaligo Godibolo dagalude lotu po wai

¹ Te bidigo enabolo te po wabo silama, tama eno te gasa na tiwai eyu tama eno suali, dagalude tu me deli dalaluai. Tama te pedauwalidu polobadu eno odali agai po enabolo mayu te genuai yadogoli tiwai naigo te bu wabo tiwai eyu, tama agai te po wali, “Nage edaba holao, tama eno nagebolo te nosali pedalabo se tigidali ola mawaibao.”

² Tama polo mu, te Godigo Mobo Bidigo ena tigiba dagana sagaselama, tama dagalude eno te tuni bidi duabo nai sia sai elalubo suai, tama bidi me deli te duabo nai sia saide dulaluai. ³ Tama aga gesabidi te ula gegemani yai, te wiegi yai dila pai mama yai masigi nogi jaspera me, te gasa mama yai masigi nogi konilian, te masigi si ula ebo tiwai yai. Te unigi bidi mego te tuni bidi duabo nai sia sai bobegela sai elaluai, tama te unigi bidi eno te wiegi yai masigi nogi emeral te ni yano tigi poai tiwai eno suai. * ⁴ Tama

te 24 wabo tuni bidi duabo nai sia saigo te genuai tuni bidi bidibo digi bobegela sai elaluai, tama te 24 polalubo tobolu bidi augwali te duabo nai sia saide dualama bidai. Tama te polalubo tobolu bidi dabe augwaligo te tedela ugwa muai elaluai, tama augwaligo tobolude te kapa golgo nigai wiegi yai madi muai elalubo, te eno suai dao. ⁵ Tama te tomode bidibo genuai tuni bidigo duabo digide te be

* 4:3: Ese 1:26-28; 10:1

sele eyu, tama be kulu kulu wai, te moni u wabo odai. Tama te tuni bidigo gesabidide te sole a naga olama me badu nogo si te ula elalui. Te sole ula elalubo te Godigo mobo bidi a naga olama me badu si dao. *⁶ Tama te genuai tuni bidigo gesabidide te magi nai me deli elalubao, te nai te genuai tamu aꞑ tiwai dao. Tama te gesabidi subo dula tiwai, te hania mu subo dao.

Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si augwali te tomode bidiyu, tama augwali te tuni bidigo wiegi yai duabo nai sia sai bobegelalu bidiyu, tama augwali dolalui. Te bidibo ula elalubo hasa me si me si augwaligo gedu te hauwa te gesabidide me elalu, te tudi badu me elalu, te tigi sibi mu simina selama halualubo dao. *

⁷ Tama te bidibo ula elalubo hasa me deli aga te moni hudigi ebo kibu laion hasa tiwai bidibo eno suai. Te hasa me aga te bulmakau omai tiwai suai. Te bidibo ula elalubo hasa sela wali te bidi gesabidi tiwai yai. Tama te tudi badu hasa te ba kemodage ugadu bola bilibo tiwai eno suai. *⁸ Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si, te augwali deli deligo bogo te a naga olama me badu nogo deli elaluali. Tama gedu hauwago augwali tigi te bulu badu me tomo badu me usu nama mu elalui. Te bogo dologode me elaluali. Tama ulade dali te hulide dali augwaligo te balia weyu te po wabo,

“Genuai Bidi Godigo tigidali bomo elalubao, te aga wiegi yai tedali, wiegi yai tedali, wiegi yai tedali mu dao. Tama polobadu aga bidai, tama megi me aga bidibo, tama nosali aga asaibao.”*
Tama augwaligo te po wabo toma me tubo menio.

* 4:5: [Ese 1:13](#); [Ped 1:4](#); [Sek 4:2](#) * 4:6: [Ese 1:22](#) * 4:7: [Ese 1:5-10](#);
10:14 * 4:8: [Ais 6:2-3](#); [Ese 1:18](#); [10:12](#)

⁹ Tama te bidibo ula elalubo hasa dabe, augwaligo te God aga te sesemane sogo bidada pabo te tuni bidi duala tiɔlubo nai saide dulalubaso, te augwali homu wiegi yai mu ebo dao. Tama tibaso, augwaligo aga ula yai bomo dali, aga nogi dali te si ugwaba siyu, tama aga dali usu da po weyu balia wedu gebo dao. Tama tibaso da, ¹⁰ te bidi sese olama me si me si polalubo tobolu bidi augwali te tuni bidi duabo naide dulalubo bidigo gesabidiba kidu sugunama basi gulubo dao. Tama augwaligo agabolo lotu po weyu, aga nogi ugwaba sabo dao, aga te sesemane sogo bidada pabo bidi dao. Tama tiyu, augwaligo augwa te kapa golgo nigai wiegi yai madi dabe te tuni bidi duabo nai sai pageba te madi guda mayu, tama augwaligo te po wabo, ¹¹ “Genuai Bidi, nage dago God dao. Tigidali bidigo nage dali wiegi yai homu ebo te usu mu nage dali emainogo, tama tiyu nago nogi ugwaba siyu, tama augwali nage dologoba bidagasomainogo tebo dao. Magi baso meni, nago tigidali nai nigai. Te naga homugo digi nago te nai nigilama pedalai, tama megi te nai tigidali e tɔde elalubao,” augwaligo te po agabolo wabo dao.

5

Jongo te buku me augwaligo daɣ wai suai

¹ Tama eno suai, te genuai tuni bidi duabo naide dulalubo bidigo dolo nogo ugwadu daide eno suai, te buku tiwai nai me munalubo. Te bukude așani po te me tomode elaluyu, me bulu badu elaluyu yai. Tama augwaligo te a naga olama me badu nogo si te daɣ wabo naigo te buku daɣ walai. * ² Tama eno suai, Godigo bomai ensel mobo bidi me deli agai po daɣ genuai weyu te po

* 5:1: Ese 2:9-10; Ais 29:11

wali, “Niwai bidi aga te wiegi yai bidi da obaso, te bidi agai te bukude daꝝ wali nai dalama, tama te daꝝ wali buku dagabo usu egowe?” ensel bidigo te po wai. ³ Tiali goli mena bidi dagalude bidibo bidigo me, te tɔde bidigo me, te tɔ dologode bidibo isai bidigo me, te daꝝ wali buku dagalama, te tomoba suainogo ebo usu menio. ⁴ Tama eno suali, te buku daꝝ wali dagalama tomoba suabo bidi gegali te me sube. Tibaso, ena gela hauwa wali. ⁵ Tama tibaso, polalubo tobolu bidi me deli agai enabolo te po wali, “Nage gela wagio. Suao. Bomo elalubo tuni bidi te Juda hanibolo pedalai, aga bomo te moni hudigi ebo kibu laiongo bomo tiwai dao. Te bidi aga polobadu bidai Juda bidi Devitgo waꝝgo hanide pedalali bidi. Aga te gelali ni pagede kulubi pedalobo tiwai gilama yai. Tama tiyu, agai te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubaso, agai te a naga olama me badu nogo si te daꝝ wali nai togolama, agai te buku dagawaibao,” te tobolu bidigo enabolo te po wai. *

Jongo agai te kibu sipsip wai suai

⁶ Tama te sogo eno suali, te kibu sipsip wai dolalubo suai, te augwaligo aga hwaꝝo ela muai subo tiwai homu yai. Tama aga te genuai tuni bidi duabo nai dali te bidibo ula elalubo hasa me si me si te paꝝde aga dolaluyu, tama te polalubo tobolu bidi dabe tomode bidai. Tama agai te bulmakaugo tobolude elalubo gaꝝ tiwai te a naga olama me badu si badi, te agai gedu me te a naga olama me badu nogo si elalubo. Tama te gedu dabe augwali te Godigo mobo bidi a naga olama me badu nogo si dao. God agai augwali te tigidali tɔba tagala palai dao. ⁷ Tama te kibu sipsip wai aga pelama, tama te genuai tuni bidigo duabo nai pageba sabolama, tama tede dulalubo bidigo dolo nogo ugwadu daide elalubo buku agai sai. ⁸ Tama

* 5:5: Ais 11:1, 10

agai te buku sai digi, te aga genuai bidi mu bidibaso, te bidibo ula elalubo hasa me si me si badi, te bidi sese olama me badu nogo me si me si te polalubo tobolu bidi augwali te kibu sipsip wai p̄aba pelama, kidu sugunigi pai. Tama te tigidali tobolu bidi deli deli augwaligo te elebo nai gita tiwai badi, te wiegi yai kapa golgo nigai pou te tola sobadi yai. Tama me te pauda denami ebo nai te tigidali poude elalubo siago deyu, tama te holobo denami yai hano te Godigo we bidi augwaligo Godibolo wabo gedu haluasa po tiwai holobo eno suai. ⁹ Tama augwaligo gesi t̄ə̄bi me tama wai,

“Nago te buku selama, te dāu wali nai togobo usu mu dao. Magi baso meni. Augwaligo nage ela muani, tama nago isibo kanemego te bidi dabe augwali ma abelai, te augwali Godibolo mayu tiai dao. Te nago tigidali we bidi hanide we bidi meba abelali, te tigidali haniani po wabo bulude me, te tigidali haniani tigi yai bidi hanide me, te tigidali genuai t̄ə̄de bidibo bagede me te nago we bidi meba abelai. ¹⁰ Tama abelama, te bage nago augwali te dago Godibolo lotu po weyu sesemane sogo aga s̄ə̄ ebo pris bidi hani pedalumainogo yali, augwaligo Godigo s̄ə̄ emainogo yai. Tama tiyu augwali tuni bidi te t̄ə̄de bidaibao,”

augwaligo te t̄ə̄bi po tama wai. *

Augwaligo te kibu sipsip wai nogi ugwaba sai

¹¹ Tialima, eno tonolo ma bilibadi, tama eno te Godigo dagalude bidibo ensel mobo bidi augwaligo pedauwalide moni po wabo odai. Tama te ensel dabe augwali hauwa mu te handet milion bidibao, tama bidigo augwali nedebo usu me egobeo, te tausen tausen te kisu umabo mu

* 5:10: Sai 19:6; Ped 1:6

bidai. Tama augwali dolaluyu, tama te genuai tuni bidi duabo nai me, te bidibo ula elalubo hasa me si me si me, te polalubo tobolu bidi dabe me, augwali tomode bidiyu, tama te ensel mobo bidi dabe augwaligo te bage bagulama dolaluali. * ¹² Tama dolaluyu, tama augwaligo i bomonama weyu, e tama balia wai,

“Te kibu sipsip wai polobadu augwaligo ela mubaso, agai te tigidali nai tonalubo bomo mu sabo usu eyu, tama te tigidali wiegi yai nai me, te wiegi yai homu kolesaga me, tama te tigidali genuai bomo agade usu elalubo dao. Tama aga nogi te tigidali bidigo ugwaba sabo te usu da, tama ula yai bomo agabolo mabo me, te usu dao, te agabolo genuai nogi mabo me te usu dao.”

¹³ Tama tiyu, te Godigo nigali nai tigidaligo wabo po eno odali, te dagalude bidibo naigo me, te t̄de bidibo naigo me, tama te t̄ aiyadu dologode bidibo nai me, te tamu ājde bidibo, te nai dabe tigidaligo te po wabo odai. Awe, te tigidali bulude bidibo Godigo nigali naigo po eno odali, augwaligo e po wai,

“God aga te wiegi yai duabo naide tuni bidi dulalubao, tama te kibu sipsip wai me, augwali sigo nogi dago ugwaba sao, augwali sibolo genuai nogi mu mao, te ula yai bomo me mao, te genuai bomo me dago mao, tama sesemane sogo bidada pabo te usu mu yaibao.”

¹⁴ Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si augwaligo te pode te po wai, “Mu dao.” Tama te polalubo tobolu bidi dabe augwaligo basi gulama, lotu po God de Kraisi dali wai.

* 5:11: Dan 7:10

6

Te kibu sipsip waigo te buku daꝝ wali nai a naga olama me badu nogo deli togwai

¹ Tama eno suali, te kibu sipsip wai agai te buku, te daꝝ wali nai a naga olama me badu nogo si elalubo buku, te agai tolalubo eno suai, tama agai te buku daꝝ wali nai hasia me deli togwai. Tama eno odali, te bidibo ula elalubo hasa me si me si tomode me deligo agai te po wabo, te dogoni te dagalude be kulu wabo tiwai yai. Agai te po wai, “Nage asao,” po wai. ² Tama eno ma tonono bilibadi, tama eno te tedela yai kibu hos asobo suali, tama te kibude duayali bidigo enesigi tolaluai. Tama augwaligo te bidi agabolo te wabi hwibo bomo aiyaba elalubo bidibolo mabo te tiwai madi augwaligo agabolo menama, tama aga seba tagala palai. Tama te bidi aga pelama, te wabi hwibo bomo aiyaba elaluabo se egi peyu, tama tiyu agai te wabi hwibo bomo aiyaba elaluabo bomu hauwa elalubao. *

³ Tama te kibu sipsip wai agai te buku daꝝ wali nai me si wali togwai sawai, tama te bidibo ula elalubo hasa me sigo wabo po eno odali, te hasa sigo te po wali, “Nage asao.”

⁴ Tama gasa kibu hos me pedalai, te mama yai. Tama te kibude dualasa asobo bidibolo augwaligo bomu mawai. Tama te bidi agai te tode we bidi tomode elalubo boi pibo sogo togolama, tama genuai wabi hwibo sogo gagalama, tama bidi dabe augwaligo augwa hasi bidi ela mubo se gagalainogo te bidibolo te bomu mawai. Tama tiyu, augwaligo te bidi agabolo te genuai poa pai hwage te se emainogo mawai. *

⁵ Tama te kibu sipsip waigo te buku daꝝ wali nai sela wali togwai sawai, tama te bidibo ula elalubo nai selago wabo po eno odali, “Nage asao,” wali. Tama eno ma

* 6:2: Sek 1:8; 6:3, 6 * 6:4: Sek 1:8; 6:2

tonono bilibadi, tama eno te sisi yai kibu hos asobo suai. Tama te kibude duawali bidi agai nogode te walu dabe skel ebo nai tolaluai. * ⁶ Tama eno odali, te bidibo ula elalubo hasa me si me si tomode me deligo pedauwalide wabo po, tama te pedauwalidu te we bidigo tubo nai mude te po wali, “Nago te tubo nai wit ge, te gego dwasianu sini paḡaḡama tama te naigo seḡe skel ela suao. Tama te nai abelabo masigi hasegelao, te genuai muao, te masigi sabo se ebo bidigo deli sogo sabo masigi tiwai si ilao. Tama nago te masigi hauwa meni yai bagego tubo nai nogi bali, tede me tama tiao, te bali gego dwasianu sini me si me deli paḡaḡama, tama te naigo seḡe skel ela suao. Tama te nai bali sela abelabo masigi nogi genuai naga nogi yao, te se ebo bidigo deli sogo sabo masigi tiwai si dao. Tiali goli, nago te tubo wel dali te tubo aḡ wain si dolamuo,” te po wali.

⁷ Tama te kibu sipsip waigo te buku daḡ wali nai me si me si wali te togwa saḡwai, tama eno odali, te bidibo ula elalubo hasa tomode me deligo agai te po wali, “Nage asao.” ⁸ Te po obaso eno tonono ma bilali, tama eno sewa yai kibu hos me deli asobo suai. Tama bidi te kibu hosde dulaluali, tama te bidi aga nogi isibo kolesaga da wali. Tama isai bidi bidibo madi aga wali asai. Tama augwaligo te we bidi hani tigidali tomode buguluyu, tama hani me si me si nigilali. Tama augwali sibolo augwaligo te hani dabe tonalubo bomo mawai. Tama te bomogo augwali sigo te we bidi me habu badu ela muao wali, te poa pai ge hwaḡo hwiḡbogo ela muainogo, tama te nai nasi me eyu, te haniani gasi me eyu, tama te tḡde bidibo haniani uni hasago me ela tuyu tama elama augwali sigo te bomu selama, te we bidi me habu badu ela muao wali. *

* 6:5: Sek 6:2, 6 * 6:8: Ese 14:21

⁹ Tama te kibu sipsip waigo te buku daꝝ wali nai a naga wali togwai, tama eno suali, te isai bidigo noma bidi meba augwali te Godibolo maiabo nai ulubo alta sai dologode bidai. Polobadu te bidi dabe augwaligo Godigo po te we bidibolo pusubo sꝛ eyu, tama te pode augwaligo homu keꝝ pai bidi dabe bidai. Tama tibaso, te boi bidi dabego augwali ela munama isai dao. ¹⁰ Tama te noma bidi augwaligo i bomonama weyu tama wai, “Tigidali nai tonalubo Genuai Bidi, nage magi sꝛ me esiꝝyu wiegi yai mu bidibo, tama nago kolesaga te mu naga ebo dao. Te tꝛde we bidi augwaligo dwai sꝛ da dali elama, tama da ela muani. Tede dago homugo nago augwali dali po tu eyu, dago kanemedede augwalibolo wei ponao. Nisu naga sogo bidai madigi tama nago augwalibolo wei nisu ponaibawe?” te po wai. ¹¹ Tama agai bobobage tedela yai ugwa augwali deli delibolo mena mena pai, tama agai te po augwali dali wai, “Dage toma tuyu, olo dwasianu sogo nagamea pai bidi bidao. Tama nosali boi bidi dabe augwaligo dage dali deli sꝛ yali bidi dabe me, duga ama dabe me ela muaibao, te augwaligo dage ela muani tiwai yaibao. Tama nosali augwaligo te ela muani bidi dabe nedebo usu ebaso da, te God agai dagego kanemedede augwali wei ponaibao,” te po wai.

¹² Tama eno tonono ma bilibadi agai te buku daꝝ wali nai a naga olama me badu nogo deli wali te togwai, tama eno suali, tꝛde genuai tꝛ mali pedalai. Tama giliga ge begelama, te sisi yai gagawai. Tama te polua genuai ebadi te mama yai, te kaneme tiwai mu pedalai. *

¹³ Tama dagalude hꝛ dabe tꝛba tulaluyu, te ni kaya du te moni bomai wali asiyu sela saꝝyu tulalubo tiwai yai.

¹⁴ Tama te dagalu me aga tomode buguluyu, te somo

* 6:12: Ais 13:10; Jol 2:10, 31; 3:15; Mat 24:29; Mak 13:24-25; Luk 21:25

bebe pelama daŋ wabo tiwai yai. Tama tigidali bulu du me, te tamu aŋi tomode elalubo dwasianu tɔ tigidali me, augwali memenege elama tama bidali bulu taga soai, tama augwali gasa buluba kilasa pai. * ¹⁵ Tama te tɔde tuni bidi dabe dali, te genuai nogi yai bidi augwali me, te ami genuai bidi augwali me, te walu hauwa dali te masigi hauwa munalubo bidi badi, te bomo yai bidi augwali me, tama te tigidali bidi, te masigi sisabo se ebo bidi dabe me, te bugagia olo bidibo bidi dabe me, tigidali hodobo augwali te tɔ olua bede duala siyu ela bilai, tama te genuai bulu dude elalubo masigi dologoba teba duala sisa bilai. ¹⁶ Tama augwaligo te bulu du dali masigi dabe sibolo i weyu te po wai, “Dagego da mesega sigulao, te genuai tuni bidi duabo naide dulalubo bidigo da suidali weyu, tama te kibu sipsip waigo sebe elalubo te aga gesabidide da duala saio, agai da suidali. * ¹⁷ Magi baso menio. Te genuai sogode te augwali sigo sebe elaluali te wei ponoyu dwai dene maiabo sogo dao, te meg pedalali dao. Tama niwai bidi aga doligulama te se yainogo ebo aiyaba elaluaibawe? Te mu menio,” augwaligo te po wai.

7

Godigo te Israel we bidi hauwa mu te 144,000 sa muani

¹ Te se tigidali ela silai digi, te nosali eno suali, te Godigo ensel mobo bidi me si me si olama te tɔ sesege me si me si bogo badu dolalubo suali. Augwaligo te tɔ me si me si bogo badu te wali yabo te augwaligo daŋ ola sai elaluali, tama te waligo tɔ me, tamu aŋi me, te ni dabe me te waligo me degelebo usu egobeo. * ² Tama eno suali, gasa ensel mobo bidi te giliga pedalobo badu ugaba holobo eno suai.

* 6:14: Ais 34:4 * 6:16: Hos 10:8; Luk 23:30 * 7:1: Jer 49:36; Dan 7:2; Sek 6:5

Agai te bidibo ula elalubo God agai we bidi sa mubo nai tolalubo eno suali, tama agai te Godigo t̄o dali tamu āi dali dolomainogo bomo mani te ensel mobo bidi me si me sibolo bomo elama i wali. ³ Agai te po wai, “Dagego asesa polo te t̄o me, te tamu āi me te ni dabe dolamuo,” te po wali. “Dago te dena Godigo s̄e ebo bidi dabe augwali deli deligo gebode te augwali sa mubo nai hasia muna muna paibao. Tama nosali duga te tigidali nai dabe dolagameo,” wali. ⁴ Tama eno odali, te sa muabo we bidi augwali nedali. Augwali te we bidi nedali d̄āi te 144,000 nogi wabo namba te genuai mu dao, teba usu nigi pali. Te Israel we bidi hani deli delide meba sa muani. ⁵ Tama tiyu, te bidi sese umabo hauwa mu te 12,000 te bidi Juda aga hanide augwaligo te sa muani nai sali, tama te bidi Ruben aga hani augwaligo me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, tama te bidi Gat aga hani augwaligo me te tiwai naga te bidi sese hauwa mu 12,000 sali. ⁶ Tama te bidi Asergo hani augwali me te bidi sese hauwa mu 12,000 sobadi, te bidi Naptali hani augwali me te bidi sese hauwa mu 12,000 siyu, te bidi Manase hani augwali me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, ⁷ te bidi Simeongo hani me te bidi sese umabo mu te 12,000 sai, me te bidi Livai hani me te bidi sese umabo mu 12,000 sobadi, te bidi Isakar aga hani me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, ⁸ te bidi Sebulun hanigo me te bidi sese umabo mu 12,000 siyu, te bidi Josepgo hani me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, te bidi Benjamin hanigo me te tama bidi sese naga 12,000 sai dao. Te Israel hani dabe tama te ensel mobo bidigo augwali te Godigo sa muna muna pali.

Genuai we bidi hani augwaligo Godigo nogi ugwaba sai

⁹ Tama te we bidi sa mubo s̄e tigidali ela silai digi, eno tonolo ma bilibadi, tama eno te we bidi hauwa augwali sisinama bidibo suali, tama umabo mu, te bidigo te we bidi augwali nedebo usu me egobeo. Te we bidi

augwali te tigidali bidi hani dao, tama te tigidali bulu tɔde me, te tigidali haniani tigiwali yai me, tama te tigidali haniani po wabo bulu bidi dabe dao. Augwali te tuni bidi duabo nai te gesabidide dali te kibu sipsip wai gedude augwali dolaluali. Tama augwaligo te bobobage tedela yai ugwa munama, tama augwaligo nogode te kokonas yabe tolaluai. ¹⁰ Tama augwaligo bomu elama i weyu tama wai, “Dago God aga te tuni bidi duabo naide dulalubao, tama te kibu sipsip wai me, augwali sigo te da ma dobola sabo sɛ yabo bomu elalubao, tama tialigo megɛ da bugagia bidibao.” ¹¹ Tama tigidali ensel mobo bidi augwaligo te genuai tuni bidi duabo nai dali, te polalubo tobolu bidi dabe dali te bidibo ula elalubo hasa me si me si tama bobegelaluyu augwali dolaluali. Tama augwali te tuni bidi dulalubo digi te badu basi gulama, tama gesabi tɔba munama, augwaligo te Godibolo aga nogi ugwaba sabo lotu po wali. ¹² Tama augwaligo te po wai, “Mu tama dao. Dago dena God dali wiegi yai homu mu eyu, tama dago agai genuai ula yai bomu po hania pusao. Agai wiegi yai homu kolesaga tigidali elalubao, tama dago aga dali nage usu da weyu, tama agai nogi ugwaba sao. Te bomu tigidali agai naga dao, tama te tigidali nai tonalubo bomu me, tama e nedali wiegi yai kolesaga tigidali augwali agade naga elalubo dao, sesemane sogo te bidada peyu, bidada paibao. Te mu tama dao,” augwaligo te po wai.

Te dene sali bidi hanigo sɛɛ silaiba wali po

¹³ Tama polalubo tobolu bidi me deligo te po ena dali wai, “Te bobobage tedela yai ugwa muani we bidi dabe, te augwali de dawɛ? Tama augwali menadu asaliwe?”

¹⁴ Tama eno agabolo te po wei ponai, “Genuai bidi, naga digi nago koneai.” Tama agai enabolo te po wai, “Te we bidi dabe augwali te boi bidigo nogode genuai sɛɛ dali

te dene dali sali we bidi dabe dao. Tama augwaligo te seḡeḡ bugagia tolaluama, tama te seḡeḡ tolalubo sogo silalio. Tama augwaligo augwa ugwa te kibu sipsip wai kanemego aḡ telawai, tama augwaligo ugwa te tedela yai dao. *

¹⁵ Tama tibaso, augwali te Godigo tuni bidi duabo nai te gesabidide dolalubo bage dao. Tama siade me hulide me augwali te Godigo wiegi yai lotu be tempel tede bidiyu, agabolo lotu po wabo dao. Tama aga te genuai tuni bidi dulalubo naide dulalubo bidi aga digi augwali dali bidiyu, tama augwali paliyu, tama augwali bugagia tonaluaibao.

¹⁶ Tama tiyu, augwali nasi munu me esiayu, tama augwali aḡ nogone munu me ma egobeo. Tama augwali giliga posolo esiayu, tama magi nai mego augwali tigi posolo me iligobeo. * ¹⁷ Magi baso meni, te genuai tuni bidi duabo nai gesabide bidibo kibu sipsip wai, te aga digi agai augwali tonalubo bidi bidaibao, te kibu sipsip tonalubo bidi agai aga sipsip dabe tonalubo gilama tiwaibao. Tama agai augwali te aḡ ulu pedalobo digi odasa pelama, tama augwaligo te bidabo ula yabo aḡ saibao. Tama Godigo augwaligo gedude gela wali gedu aḡ hola sabaso, tama augwali gela ma wagobeo,” te polalubo tobolu bidigo enabolo te po wai. *

8

Te kibu sipsip waigo te buku daḡ wali nai me badu nogo si wali me deli togwa saḡwai

¹ Te kibu sipsip wai agai te buku daḡ wali nai me badu nogo si te me deli togwa saḡwai, tama tibo si dagalude kili kili me wasiayu, tama me po me wabe, tama hauwa sogo bidibo aḡ yali, te sesabinu gana bidalio, te hap aua

* 7:14: Dan 12:1; Mat 24:21; Mak 13:19 * 7:16: Ais 49:10 * 7:17: Tib 23:1, 2; Ais 25:8; 49:10; Ese 34:23

tama dao. ² Tama te dwasianu sagia sai elalu bidali sogo silama, tama nosali eno te God gesabidide dolalubo ensel mobo bidi a naga olama me badu nogo si eno suali, tama augwaligo te ona tiwai nai a naga olama me badu nogo si selama tolaluai.

³ Tama gasa ensel mobo bidi me te Godibolo nai ulubo sae yali p̄aba dolagasai. Tama agai te denami ilabo nai te kapa golgo nigai pou tolaluai. Tama augwaligo agabolo te denami ebo nai pauda hauwa mani, te agai te nai te Godigo we bidi tigidaligo wali gedu haluasa po dali manama, tama te si te golgo nigai saede te siago ulumainogo tiaibao. Te sae te genuai tuni bidi duabo nai gesabidide elalubo, tama te denami ebo pauda dali te gedu haluasa po dali agai te duabo naide dulalubo bidibolo olo mawaibao. * ⁴ Tama te pauda hano ebo denami ebo me, tama te Godigo we bidi augwaligo gedu haluasa po wabo te me, te tigidali te ensel mobo bidigo nogode tolaluali tagaliyu, tama God gesabidiba naga ugwaba te denami ebo hano holai. ⁵ Tama tilama, te ensel mobo bidi agai te denami yai nai muani pou selama, tama agai te nai ulali saide sia dage te poude p̄aḡanama, tama agai te sia t̄ba aiya s̄awai. Agai te sia s̄awai digi, tama te dagalude be kulu kulu weyu, genuai po me weyu, tama dagalude be sele eyu, tama t̄ mali yai.

Ensel mobo bidi me si me si augwaligo te ona tiwai nai elali po

⁶ Tama te sogo te ensel mobo bidi a naga olama me badu si augwaligo te ona tiwai nai a naga olama me badu nogo si tolaluali, augwaligo te ona tiwai nai elainogo sisi elaluai.

⁷ Tama te hasia wali ensel mobo bidi me deli aga te ona tiwai nai elali, tama te talua ge tulubage me, te sia dali, te si te kaneme dali gelama, tama e t̄ba tulaluai. Augwaligo te t̄ me tigidali ni dabe dali te sela tama usu siyu d̄aj ilali,

* 8:3: Amo 9:1

tama siago te t̄o me habu badu deyu, te ni me badu habu badu deyu yali. Tama te ni yabe tiwai nosai dabe tigidali, te me te siago dai.

⁸ Tama te hasia wali enselgo aga s̄e silama, tama te si wali ensel mobo bidi aga te ona tiwai nai elali, tama tialima, augwaligo magi nai me deli sayu tama te genuai bulu du me siago dabo tiwai eyu, tama te nai tamu āiba tulaluali. Tama augwaligo tamu āi usu siyu d̄āi mubo te sela nigilali, tama me habu badu begelama te kaneme pedalali. ⁹ Tama augwaligo te tamu āide bidibo ula elalubo nai tigidali tomode bugulama, tama te nai hani sela me tali muani, tama te nai hani me deli te sia dabo genuai bulu dugo isilali. Tama augwaligo te tamu āide elalubo sip, te moni geba dabe, te sip me bugulama tama tiyu, te hani sela tedali muani, tama te sip hani me deli dolai.

¹⁰ Tama te t̄udi badu te sela wali ensel mobo bidi aga te ona tiwai nai elali, tama te badi, te genuai h̄o me deli te sole ula ebo tiwai mu yali, te sole ula ebo h̄o dagalu tagalama e t̄oba tulaluai. Augwaligo te tigidali pabo āi aga hani sela tedali bugulali, tama h̄o te āi hani me deliba tulaluali, tama te tigidali āi ulu asobo digi me te sia bogoli tulaluali. ¹¹ Tama te tulaluali h̄o nogi te Ha Ebo Marasin da wai. Tama augwaligo te āigo hani sela muani, tama te āi hani me delide te ha ebo marasin pedalai. Tama bidi hauwa augwaligo te ha ebo marasin āi tuali, tama te marasingo augwali elama tama augwali isali. *

¹² Tama te s̄e silama, tama te me si me si wali ensel mobo bidi aga te ona tiwai nai elali, tama tebadi, tama augwaligo te giliga me, poluade me, te tigidali h̄ode me augwaligo tomode d̄āi sela muani. Tama te giliga ge me badu dolali, te polua me tama tiyu, te tigidali h̄o me te me badu dolali. Tama tibaso, augwaligo ula ebo sogode te ula

* 8:11: Jer 9:15

bugagia ebeo. Ulade te me badu pedaigo te giliga gego ula bugagia ebeo. Tama hulide me te polua dali, hq dabe dali, augwaligo me badu ula ebo pedai te bugagia ula ebeo. *

¹³ Tama eno suali, te ba kemodage tiwai ba me deli dagalu tomodu sigide bola pabo eno suali. Tama eno odali, agai i bomonama weyu te po wali, “Hobede, hobedeo, te tɔde bidibo we bidi hobedagia bidaibao. Te gasa ensel mobo bidi me sela augwaligo te ona tiwai nai elebo si, tebode te genuai dwai dwai seḡḡ te tɔde we bidi augwaliba pedalaibao,” te bago te po wai.

9

Te nogo a wali ensel mobo bidigo te ona tiwai nai elai

¹ Tama te nogo a wali ensel mobo bidigo te aga ona tiwai nai elali, tama tebode eno suali te hq me deligo te dagalu tagalama, e tɔba tulalubo suai. Tama augwaligo agabolo te tɔ dedage aba mu yai te aga page meni yai, te ki mawai. ² Tama agai te tɔ dedage dabode, tama te dedagedu te genuai sia hano tiwai pedalai. Tama te tɔ dedagede pedalali moni hano agai te giliga de te dagalu si te haluai, tama augwali si te hulua sai. ³ Tama te kuli mano tiwai nai dabe umabo augwali te hano ebo tagaliyu, tama augwali e tɔba dulai. Tama augwaligo bomo te nai hwą, te bidi gaḡ kelebo nai hwągo bomo tiwai sali. ⁴ Tama augwaligo te kuli mano nai dabebolo te po wai, “Dagego te noswai dabe me, te ni me deli me, te tɔde pedalobo haniani nai dabe me, te nai dabe tigidali dologio. Dagego te bidi dabe augwaligo gebode te Godigo sa muani nai musiawai bidi augwalibolo naga dene mao. * ⁵ Dagego te tiwai bidi dabe augwalibolo dene mayu, tama polua a naga silibo si te dene mabo tagalao. Tiali goli dene mobadi

* 8:12: Ais 13:10; Ese 32:7; Jol 2:10, 31; 3:15 * 9:4: Ese 9:4

dagego augwali ela mugio,” te po wai. Tama te kuli mano nai dabe augwaligo te bidi dabe augwalibolo dwai dene mabo, te nai nogi hwaꝯ agai te bidi gaꝯ keleyu dene mabo tiwai ebo dao. ⁶ Te tama tebo sogo, polua a naga sogo, te bidi dabe augwali te isabo tu gegebo se ebadi, tiali goli augwaligo sugobeo. Awe, te augwaligo homugo te isabo homu godolo yai, tiali goli te isibo augwali suyu wi paibao.
*

⁷ Tama eno suali, te kuli mano augwaligo hwiainogo sisi elalubo te hwiibo bidigo duabo kibu hosgo ebo tiwai gilama tigi palibo nai elaluali. Augwaligo tobolude te kapa nogi gol tego nigai wiegi yai madi tiwai nai elalui, te tuni bidigo tobolu madi tiwai. Tama augwaligo gesabidi te bidi gesabidi tiwai dao. * ⁸ Tama augwaligo tobolu nisi bobobage, te we dabego tobolu nisi tiwai. Tama augwaligo kele te moni hudigi ebo kibu laiongo nai gaꝯ kelebo genuai kele tiwai elalui. ⁹ Tama augwaligo hagawiade te kapago nigai holobo ugwa muai elalui, tama augwaligo bogo te saba saba ebogo u wabo te hwiibo bidi duabo nai te kibu hosgo kegasa peyu udabo tiwai eyu te nai kidagalo wabo tiwai ebo dao. ¹⁰ Augwaligo danu te nai hwaꝯ danu tiwai elalubo, te danude te bidibolo dwai dene mabo marasin te elalubao. Tama augwaligo danu dabego bomogo te bidi dabe dolobo se elaluyu, tama te polua a nagade te se ela bilibo. ¹¹ Tama augwa te se ebo tuni bidi me deli aga te tobolu bidi bidai. Te tuni bidi aga te to dedage aiyanu mu yai digi te to page meni yai digi tonalubo ensel mobo bidi dao. Tama augwaligo Hibru pogo te ensel mobo bidi nogi Abadon wai. Tama te Grik pogo te bidi nogi augwaligo te Apolyon wai. Te Grik po nogi begelama tama dago pogo te bidi nogi augwaligo te Tigidali Nai Dolobo Bidi da wabo.

* 9:6: Jop 3:21; Jer 8:3 * 9:7: Jol 2:4

¹² Tama te hasia yali genuai seḡe da, te silai dao. Odao. Seḡe si digi te me elalubao, tama te nosali pedalaibao.

Te nogo me badu deli wali ensel mobo bidiḡo te ona tiwai nai elali

¹³ Tama te a olama me badu nogo deli wali te ensel mobo bidi agai te aga ona tiwai nai elali, tama eno po me wabo odali. Te Godiḡo gesabidide te kapa golgo nigai sai elalubo, te Godibolo maiabo nai ulubo sai dao. Tama te saide elalubo ḡaḡ yai nai me si me si tomodu te po me wabo eno odali. ¹⁴ Agai te a olama me badu nogo deli wali te ensel mobo bidi dali te po wali, “Te ensel mobo bidi me si me si olama augwali te genuai pabo aḡ nogi Yufretisde kalabus elalubo da wali, tama nago augwali olo tagala palao,” te po wai. ¹⁵ Te po obaso, agai te ensel bidi me si me si augwali tagala palali. Tama te ensel mobo bidi me si me si augwali sisi elama, te we bidi ela mubo se ebo sogo tonaluali. Te se ebo bodolu mani kibu be me, te bodolu mani polua me, te bodolu mani sogo me, te we bidi ela mubo bodolu mani aua me augwali tonaluyu bidaluali. Tama te bodolu mani aua asama, tama agai augwali tagala palama, tama augwaligo te we bidi hani tigiḡali daḡ sela muani, tama me hani deli ela muai. ¹⁶ Tama te kibu hosde duawali ami bidi dabe hauwa mu, te bidi sese hauwa mu da wali, te 200 milion. Te tama nogi ebo eno odai. ¹⁷ Tama eno te na ebo tiwai eyu, tama te kibu hos dabe me te hosde duawali bidi dabe augwali suali, tama augwali e tama bidibo eno suali. Bidi dabe augwaligo te kapago nigai hagawia polibo nai muai, te holobo ugwa tiwai muai, tama te muani nai meba mama yai, te sia bogoli tiwai mama yai, me sisi yai, me sewa yai, te masigi nogi salfa te tiwai sewa yai. Tama te kibu hos dabe augwaligo tobolu te moni hudigi ebo kibu laiongo tobolu tiwai yai. Tama sia me, hano me, te

dwai kugumini ebo masigi salfa te sewa yai masigi te sia deyu augwaligo pedauwalidu te hamena tiwai sia deyu, tama te sia bogoli buluba pedalai. ¹⁸ Augwaligo tigidali we bidi hani daj̄ sela ilali, tama augwaligo te we bidi hani me deli te dwai nai selago augwali ela muani. Te sia badi, me hano, me te masigi salfa sia deyu, te tama nai sela te kibu hos dabe pedauwalidu pedalama, te we bidi hani deli ela muani. ¹⁹ Magi baso meni. Te hos dabe augwaligo te we bidi ela muabo bomo te augwa pedauwalide me te augwa danude me elalubo dao. Tama augwaligo danu te hasamani dabego danu tiwai, tama tobolu me elaluai. Tama bidi augwaligo te naigo dolobo dao.

²⁰ Tama tigidali gasa bidi dabe augwali te dwai nai selago ebo s̄ede isis̄awai bage, augwali homu begelesiama tama augwa nogogo nigali nai tagalama tudiba musiayu me bidaluali. Tama tiyu augwaligo te dwai haubo noma bidi dabebolo lotu po wabo tagalobe. Augwaligo te tibo god dabe te kapa golgo dali silva dali te bras me, te masigi me, te nigo me, tama naigo nigai tibo god dabebolo augwaligo lotu po wabo tagalobeo. Te nogogo nigali tibo god augwaligo gedugo sugobeo, ma ologo odogobeo, ma biligobeo. Tiali goli augwalibolo te bidi dabego lotu po weyu bidaluali. * ²¹ Te bidi dabe augwaligo bidi meba ela muyu, tama bidi dolobo pobi wabo s̄eyu, tama augwaligo penani ebo kolesaga wali peyu, tama nai wi sesa bilibo s̄eyu bidaluali. Tama tiyu, augwali homu begelama, te dwai kolesaga ebo augwaligo tudiba me mubeo.

10

Ensel mobo bidi aqai buku Jonbolo mayu, nago tuao po wai

* 9:20: Tib 115:4-7; 135:15-17; Dan 5:23

¹ Te eno suali, gasa bomo mu yai ensel mobo bidi dagaludu e tɔba dulubo eno suali. Aga tigi te dagalu pɔgo halua sai, te gudubo ugwa tiwai. Tama agai tobolude unigi bidi elalui. Agai gesabidi te giliga ge ula ebo tiwai yai, tama agai saɣa te ni tigide tigidali sia dabo tiwai yai. ²Tama agai nogode dwasianu buku tolalui, tama te buku dagawai elalui. Tama aga dolo saɣa te tamu aɣi daide muai elalui, tama aga pobase saɣa te tɔ daiba ugwadu munama elalui. ³Tama agai i bomonama weyu, te bulude bidibo moni hudigi ebo kibu nogi laiongo gaa moni bage wabo tiwai yai. Agai te i wabode, tama a naga olama me badu nogo si te dagalu pɔ kulu weyu wei ponai. ⁴Tama te a naga olama me badu nogo si be kulu po wai digi, tama te po eno aseainogo yai. Tiali goli dagaludu po me deli asiyu wali po eno odali, “Te a naga olama me badu nogo si te be kulu weyu wali po, te po naga homude daɣ elaluama, tama tede dualali po elalumainao. Nago te po aseɣio,” te po wai.

⁵ Tama te ensel mobo bidi tamadi eno te tamu aɣi de tɔ si tede dolalubo suali, agai dolo nogo dagaluba ugwaba muai, agai wabo po daɣ omainogo, ⁶tama agai Godigo nogi weyu, te eno mu po naga obao homu eyu agai po wai. Te God aga sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo bidi agai te dagalu dali tede elalubo nai nigali, te tɔ dali tigidali e tɔde elalubo nai nigali, tama tamu aɣi me te tigidali tede elalubo nai me nigali bidi dao. Tama te ensel mobo bidigo aga nogo ugwaba munama, tama Godigo nogi weyu tama agai te po wai, “Megi me gesege iligobeo. ⁷ Menio. Tama nosali te nogo a naga olama me badu nogo si wali te ensel mobo bidi me deligo agai te ona tiwai nai elebadi, te sogo te Godigo homude polobadu dualali nosali yabo se te hania pedalama, tama agai te se yaibao. Polobadu agai aga se ebo bidi augwalibolo te aga nosali yabo se po pusali,

tama augwaligo koneani, te sę hania pedalaibao,” te ensel mobo bidigo te po wai. *

⁸ Tama te eno polobadu dagaludu po me deli asiyu wali po odali tiwai, agai enabolo te po ma wali, “Te dagawai elaluali buku te tamu ađide me te tõe dali me te dolalubo ensel mobo bidigo nogode tolalubo buku nage pelama sigi pao,” te po wali.

⁹ Te po obaso, ena te ensel bidi pageba pelama, tama eno agabolo te po wali, “Nago te dwasianu buku ena mao.” Tama agai enabolo te po weyu “Nago te buku selama tuao,” wali. “Te nago haligade ha yaibao. Tiali goli nago pedauwalide te mege ađ pusu ebo tiwai yaibao,” te po wali.

¹⁰ Agai te po wai digi, tama eno te dwasianu buku te ensel mobo bidigo nogode selama, tama eno tuai. Tama eno pedauwalide te mege ađ pusu tiwai yai. Tama eno tuai digi te eno haligade ha yai. * ¹¹ Tama agai enabolo te po wai, “Nago te Godigo yabo sę po ma pusao. Te po te hauwa bulu tõe bidibo hanide me, te haniani tigiwali yai me, te haniani po wabo bulu bidi dabe me, tama te tõe tuni bidi hauwade me, augwali tigidalide nago te nosali pedalabo sę po pusao,” agai enabolo te po wai.

11

Godigo po pusubo bidi si

¹ Te ensel mobo bidigo enabolo te usu ni sabo nai mani, te bilibo dono tiwai nai, tama agai enabolo te po wali, “Nage hodaloama, te usu sabo nigo te Godigo Moni Lotu Be tempel dali, tomode elalubo te Godibolo maiabo ofa nai ulubo sai dali te si usu sao. Tama nago te lotu be tomode bidiyu agabolo lotu po wabo we bidi augwali nedao. ² Tiali goli te lotu be bulu badu, te we bidi bilibo madi, te nago

* 10:7: Sai 20:11; Bom 32:40; Dan 12:7; Amo 3:7 * 10:10: Ese 2:8–3:3

tagalao, tede nago usu nigo usu sigio. Te madi te Godigo po wali pisawani we bidigo nogoba mawai dao, tama augwaligo te Tedali Wiegi Yai Hanu sağago agayu, tama polua bidi sese si olama me si tama yaibao,” te po wai. ³ Tama Godigo enabolo te po wai, “Eno po pusabo te bidi si tagala palaibao. Tama te bidi sigio gudubo ugwa te beg nigali nami ugwa tama gudulama, tama eno po augwali sigio pususu pidubadi te polua bidi sese si olama me badu nogo si te 42 polua bideibao, te tama polua dabede bidada pali sogo nedali usu nama te bidi sese hauwa mu wabo nogi te 1,260 ulade bidibo tiwai si tama bideibao,” te po wai dao.

⁴ Te bidi si augwali te oliv ni si tiwai, te sole si tiwai me, te tigidali t̄ɔ tonalubo Genuai Bidigo gesabidide dolalubo nai si dao. * ⁵ Tama bidi mebago augwali si dali dwai dene mabo s̄e ebo homu eyu da, augwali sigio pedauwalide te sia bogoli pedaliyu, tama te boi ebo bidi te siago dolaibao. Awe, bidigo dwai s̄e augwali si dali eyu da, te kolesagade naga te aga isaibao. ⁶ Tama te bidi sigio te dagalu daɣ walobo bommo elalubao. Tama te dagalu daɣ olama, tama augwali sigio Godigo po pusubadi te tulubage tulugobeo. Tama augwali sigio bomogo te tigidali w̄e begelama kaneme pedalabo bommo elalubo. Tama te haniani dwai naigo te t̄ɔde we bidi dolabo bommo me elalubao. Tigidali sogo augwali sigio homugo tama tiainogo eyu da, teda te augwali sigio te s̄e ebo usu yaibao.

⁷ Te bidi sigio te Godigo po pusubo silibo si, tama te dwai hudigi ebo hasa te t̄ɔ dedage page meni yai digi bidali tagaliyu, tama aga buluba eda holaibao. Tama holama tama agai te bidi si dali hw̄aibao. Agai te bidi sigio bommo aiyaba elaluyu, tama te bidi si ela mueibao. *

* 11:4: [Sek 4:3, 11-14](#) * 11:7: [Dan 7:21](#)

⁸ Tama ela munama, tama te bidi sigo tigi te genuai hanu tomode te genuai po mibo pesagede olo munalueibao, te hanude polobadu augwali sigo Genuai Bidi te we bidigo ni pedaide dagana selama isali. Te genuai hanu nogi po digi pogo begelama tama nogi Sodom wabo, me nogi Isip wabo dao, te po digi pode. * ⁹ Tama bidi meba tigidali haniani tigi yai me, te tigidali t̄ode, te haniani po wabo me, te tigidali bidi hani, augwaligo te bidi si tigi te sela sogo bidilama me sogo te giligade deli tama sogo te bidi si tigi te po mibo pesagede munalubo sueibao. Tama bidi meba augwaligo “Te bidi si pubulumainao,” te po waibao. Tiali goli gasa bidi dabego “Menio, tagalao,” waibao. ¹⁰ Tama t̄ode we bidi augwaligo te bidi si isalide augwali wiegi yai homu yaibao, tama augwali t̄ə̀bi eyu, nai tuyu, tama wiegi yai nai dabe dobu si yaibao. Magi baso meni. Te Godigo po pusali bidi sigo te t̄ode bidibo we bidi tigidali dwai dene mawai dao. ¹¹ Tama te sela sogo olama me deli sogo te giligade tama sogo silama, tama Godigo pedauwalidu mobo augwali sigo tigi tomoba ponai. Tama mobo ponama, tama te bidi si hodaloama doligulai. Tama te bidi si suali we bidi tigidali augwali wi mu yai. ¹² Tama augwali sigo dagaludu po me wabo odali te po weyu, augwali si bomonama i wali, “Dage si eba eda holao,” wali. Tama te bidi si te p̄ə me tomodu dagaluba holali, tama te boi bidi dabe augwaligo te bidi si pabo suai. ¹³ Tama te sogo naga, genuai t̄ə mali eyu, tama te moni hanu me badu dolali, tama a naga olama me si me si habu badu naga elalui. Tama we bidi hauwa mu te bidi sese umabo te 7,000 bidi dabe te te mali yali digi isai. Tama te isis̄awai we bidi augwali wi mu eyu, tama augwaligo te dagalude bidibo God nogi ugwaba sai.

¹⁴ Te genuai s̄əḡə si wali te silali. Odao. Te dwasianu

* 11:8: Ais 1:9-10

sogo digi te sela wali seḡe pedalabaio.

Te nogo a olama me si wali ensel mobo bidigo te ona tiwai nai elali po

¹⁵ Te nogo a naga olama me badu nogo si wali te ensel bidi me deli agai te ona tiwai nai elali, tama tebadi, dagalude ensel mobo bidi meba augwaligo i bomonama weyu te po wali, “Dago Genuai Bidi God dali, te Godigo sa muani te we bidi tau somainogo tagala palali bidi Kraisi dali, augwali sigo te tigidali tḡe we bidi tonalubo bomomegi selama tama elalubao. Tama aga sesemane sogo te tuni bidi bidada peyu, bidada paibao,” te po wai. * ¹⁶ Tama te bidi sese olama nogo me si me si polalubo tobolu bidi augwali te God gedude te duabo naide dulaluyu, tama augwali basi gulama tama gesabidi tḡba munama Godibolo lotu po wali. ¹⁷ Tama aga nogi ugwaba siyu tama augwaligo te po wali,

“Genuai Bidi, nage God te Tigidali Bomo Elalubo bidi dao. Nage megi bidibo, tama polobadu mu nage bidai. Nago genuai bomomegi selama, tama nage te we bidi tonalubo seḡe ebo gagalai dao. Tama tibaso, dago homu nagebolo munama, usu da po obao. ¹⁸ Tama nago po konesiḡba haniani tḡe bidibo bage augwali seḡe mu yai. Tiali goli megi nago seḡe yabo sogo te pedelalio. Tama megi te isali we bidi augwali te po tḡe ebo pedalobo sogo dao. Tama megi e sogo naga seḡe ebo bidi dabe, te nago nosali yabo seḡe po pusali bidi, augwalibolo te wiegi yai nai mabo sogo pedalai dao. Tama nago we bidi tigidali, te nogi yai bidi me, te nogi meni yai bidi, tigidali nagede wi eyu nago bomomegi bidibo we bidi, te megi da te nago augwalibolo

* 11:15: Sai 15:18; Dan 2:44; 7:14, 27

me te wiegi yai nai mabo sogo pedalai dao,”*
augwaligo te po wai.

¹⁹ Augwaligo po ola silama, tama augwaligo te Godigo dagalude elalubo Moni Lotu Be tempel te be tų dawai. Tama polobadu Godigo te Israel we bidi dali po daų olama, tama augwaligo te aseani po te halobage me deli tomoba muani. Tama te halobage te Lotu Be tomode munalubo eno hania suali. Tama te sogo tama te be sele eyu, tama moni u wabo me, te be kulu wali me, tama tų mali ebadi, te kedau ebo nai talua ge tulubage hauwa te dagaludu tųba tulaluai.

Satan dali aga hani bage dali tigidali dolali
po

12

(Daj 12-20)

Jongo te we dali genuai hasamani dali si suali po wali

¹ Te sogo te dabolo Godigo bomo ola mabo genuai se me deli te dagalude pedalai, te we bidi noma sabo se. E tiwai. We me deli bidai, tama agai tigo te giliga te ugwa tiwai elama sesela sai. Tama polua agai saų dologode elaluai. Tama hų nogo si olama saų badu si te agai madi tiwai tobolude munama elaluai. ² Tama aga wai haliga elaluai, tama te wai ame nabo dene agaba pedalai. Tama te dwai dene mu eyu, tama agai i bomonama weyu te wai ame nainogo yai.

³ Te gasa genuai se me dagalude pedalai, te we bidi noma sabo se. Te se yali e tiwai. Genuai hasamani me deli bidai. Te mama yai tama, aga tobolu te a olama me badu nogo si, tama nogo si saų elaluai. Tama a naga olama me badu nogo si te tuni bidigo madi aga tobolude muani

* 11:18: Tib 115:13

elalui, te tobolu deli delide elalui. * ⁴ Tama agai danugo te hõgo hani deli dagaludu te pobele bage tiwai tõba aiya poala sawai. Tama hõ hani si digi te dagalude me elalui. Tama te hasamani te wego gesabidide te wai ame nainogo ebadi dolaluali, tama agai tonaluali te wego te wai ame nabode, te wai agai tuainogo yai. * ⁵ Tama wego wai ogwa ame nai. Te waigo nosali te ain dono tulama tigidali we bidi hani tonalueibao. Tiali goli te wai ame nenama digi, tama polo mu augwaligo te wai te God pageba me, te ugwaba sela holali, te aga tuni bidi bidiyu dulalubo nai sia sai teba sela pai. * ⁶ Tama te we aga te bidi meni yai buluba wi pai. Tede Godigo aga bidabo bulu sisi ilali, tama augwaligo te we aga bugagia tonaluyu, tama nai mayu tede hauwa sogo te 1,260 te sogo usu nama mu bideibao.

⁷ Tama te sogo dagalude genuai wõi hwõi. Tama te ensel mobo bidi dabego augwa polalubo bidi te Maikel aga dali, te aga tonalubo ensel bidi dabe dali, augwaligo te genuai hasamani dali hwõi. Tama te hasamani aga dwai ensel mobo bidi dabe dali augwaligo te wõi wei augwali dali ponainogo yai. * ⁸ Tiali goli te hasamanigo bomo elama te wõi hwõabo bomo usu menio. Tama tibaso, te hasamani dali, aga dwai ensel bidi dabe dali, augwali dagalude ma bidainogo ebo usu egobeo. ⁹ Tama Godigo ensel mobo bidi augwaligo te genuai hasamani e tõba sawai dao. Te hasamani aga te polobadu digi bidai, tama augwaligo te hasamani aga nogi “Te Bidigo Tigidali Bidi Kisiliyu Po Tõ Ela Mabo Dao,” gasa nogi me Satan poai. Agai tigidali tõde we bidi ili po ola mabo bidi dao. Augwaligo aga e tõba tula palai, tama augwaligo aga dwai ensel mobo bidi dabe dali hodobo e tõba tula palai dao. *

* 12:3: Dan 7:7 * 12:4: Dan 8:10 * 12:5: Ais 66:7 * 12:7: Dan 10:13, 21; 12:1; Jud 9
 * 12:9: Gag 3:1

¹⁰ Tama dagalude i me deli bomon bomonama ma wabo eno odali, “Megi da, dago God agai we bidi ma dobola sabo kolesaga mu hania pedalai dao. Megi me agai tigidali we bidi tonalubo bomo hania pedalai, tama aga tuni bidi bidibo dao. Tama meg i me agai sa muyu asaibao wali bidi Krai agai bomo dali, genuai nogi dali si hania waselai dao. Magi baso meni. Dwai bidi me deli agai dago ama dede augwali dali kisiliyu po tų ilai, agai augwali te dago God aga gedude te po tų siade me hulide yali. Tiali goli meg i te dwagi yai ensel mobo bidi augwaligo aga te dagaludu a t๕ba sa๕wai dao. ¹¹ Tama te kibu sipsip wai aga isiyu aga kaneme gelebaso, tama dago ama dede augwaligo te dwai bidigo bomo aiyaba elalui dao. Tama me augwaligo Godigo po gasa we bidibolo pusali, tama augwaligo te kolesaga yaligo me augwaligo te dwai bidigo bomo aiyaba elalui dao. Tama te kolesaga ebadi augwaligo te homu yali, ‘Te Godigo po odobo hagela ebo bage augwaligo da eleyu da, teda te usu da, da wi egobeo,’ te homu yali. Tama te homu eyu, augwaligo augwali e t๕de bugagia bidabo te homu ebeo. ¹² Tama tibaso, dagalu, nage tama dage tigidali dagalude bidibo bage, dage homu wiegi yai yagameo. Tiali goli t๕ dali, te tamu a๕ dali, te side bidibo we bidi tigidali, dage hobedagia bidaibao. Genuai se๕e dageba pedalainogo ebao. Tama Satan dagebolo e t๕ba dulai dao, tama agai se๕e genuai mu elalubao. Agai koneani, aga bidabo sogo te pe๕adage sogo elalubo homu ebo dao,” te po wabo dagaludu asobo eno odali.

¹³ Te genuai dwai hasamani agai suali, augwaligo aga e t๕ba aba aiya sa๕wani, tama agai te wai ame nani we pobeai. ¹⁴ Tiali goli augwaligo te webolo te genuai ba kemodage bogo si mawai, tama te we aga te bidi meni yai buluba bola pabo usu yali, tama aga te genuai dwai hasamani wi ebaso, aga digibulu bidigi pabo usu dao.

Tama augwaligo aga bugagia tonaluyu nai mayu yai, tama tede bidibadi kibu be sela olama, polua nogo a naga olama me badu nogo deli bidaibao. * ¹⁵ Tama te we dolainogo eyu te hasamanigo pedauwalide aḡi bugulai. Te bugulali aḡi te pabo genuai aḡi tiwai, tama te aḡi peyu te we wali pobasa pai. Te hasamanigo homugo te aḡigo te we selama hagamainogo yai. ¹⁶ Tiali goli e tḡo te we tau sali. Te tḡo peda peyu, te bidigo gani tiwai dalama, tama te aḡi te tḡo dedageba pai, te hasamanigo pedauwalidu bugulali aḡi. ¹⁷ Tama tibaso, te genuai hasamani agai te we dali sḡbḡ mu yali, tama aga pelama, te wego gasa wai dabe dali wḡbi hwḡainogo pai. Te we bidi augwaligo te Godigo bomo yai po tigidali wali peyu, tama augwaligo Jisasgo po pusuyu tama agade homu kḡḡ pai we bidi mu bidibo dao. ¹⁸ Tama te hasamani te tamu aḡi sesege badu dolalubo dao.

13

Te dwai hudigi ebo hasa si pedelali po

¹ Te genuai dwai hudigi ebo hasa me deli te tamu aḡidu pedalobo eno suali. Tama te hasago tobolu te a naga me si elaluali, tama agai tobolude te gaḡu nogo si pedelali elaluali. Te agai gaḡude te tuni bidigo mubo te tiwai wiegi yai madi te nogo si elaluali, tama agai tobolu deli delide aḡḡani dwai nogi elaluai. Tama te nogi deli deli page e tama tiwai: te God dali haniani dwai posobo po wali te tobage nogi po aḡḡai elaluai. ² Te dwai dwai kolesaga eyu te hudigi ebo hasa megi eno suali, te moni hasa nogi lepat tiwai, tama te hasago saḡḡ te gasa moni hudigi ebo hasa nogi bea, te beago saḡḡ tiwai, tama te hasa agai penani te moni hasa lainogo penani tiwai yai. Tama te genuai dwai hasamanigo aga bomo te dwai hudigi ebo hasabolo

* 12:14: Dan 7:25; 12:7

mawai. Agai te dwai hasa aga tuni bidi aga tiwai nigilama bidali, tama agai we bidi tonalubo genuai bomo me te dwai hudigi ebo hasabolo mawai. * ³ Tama augwaligo te hudigi ebo hasago tobolu me delide elama isali tiwai eno suali aq yai. Tiali goli te tobolude keni pedela selama, tama usu ma yai. Tama tigidali tɔde bidibo we bidi augwaligo te sɛ te dwai hudigi ebo hasade pedalobo sulama, tama augwali noma genuai siyu, tama augwali aga wali pai. ⁴ Te genuai dwai hasamanigo agai bomo te dwai hudigi ebo hasabolo mobaso, te we bidi tigidali augwaligo te hasamanibolo aga nogi ugwaba sabo po wai. Tama augwaligo te dwai hudigi ebo hasabolo me aga nogi ugwaba sabo po weyu, augwaligo te po wai, “Niwai bidi aga te dwai hudigi ebo hasa tiwai dawe? Niwai bidigo aga dali hwjɔbo usu egowe? Bidi menio,” augwaligo te po wai.

⁵ Tama Godigo te dwai hudigi ebo hasa sula tagalali, tama agai dwai dwai po ola biliyu, God dali posobo po weyu, “Ena, ena digi ena God dao,” te tobage dwai po weyu bidai. Tama tiyu, agai te dwai kolesaga eyu, te we bidi tonalubo sɛ yabo bomo te polua bidi sese si olama me si, te 42 polua tama te usu nama elalui. ⁶ Tama agai pedauwalidu dwai dwai po weyu, God dali posobo po wabo gagalali. Agai Godigo nogide posobo po weyu, tama Godigo bulu dali me te po wali, tama te Godigo hani dagalude bidibo hani augwali dali me te dwai posobo po wai. ⁷ Tama Godigo aga sula tagaliyu ebaso, tama agai te Godigo we bidi dali wɔbi hwjyu, tama augwali bomo aiyaba elalui. Tama tiyu, aga te tigidali bidi hani tuni bidi bidainogo eyu, te tigidali tɔde me, te tigidali po wabo me, te tigidali haniani tigi yai bidi dabego tuni bidi aga bidainogo Godigo aga tama osogo sula tagalali. ⁸ Tama te we bidigo polobadu ela muani kibu sipsip wai agai te

* 13:2: Dan 7:4-6

genuai buku elaluyu bidibo dao. Tama te bukude agai te agade konealubo po daꝝ wali we bidi augwaligo nogi agai aseꝝai dao, te polobadu mu, te Godigo te tꝝ nigisiꝝbadi, tama augwali isisꝝama gamonaibao. Tiali goli te bukude nogi aseꝝawai we bidi, augwali tigidali augwaligo te moni hasa lepat tiwai yai dwai hudigi ebo hasa aga nogi ugwaba siyu, tama agabolo lotu po waibao.

⁹ Olo elalubo bidi, agai e po bugagia odao. ¹⁰ Niwai bidi me deli te boi bidigo aga nogo dunama tama aga kalabusiba muabo sa muani bidi, te aga te kalabusiba pomainao. Niwai bidi me deli aga te poa pai gaia gego elabo sa muani bidi, te bidi augwaligo te ge hwꝝgo mu ela mueibao. Te tiwai kolesaga augwalibolo pedalobaso da, teda te Godigo we bidi augwaligo Godide augwa homu bugagia keꝝ pai we bidi bidiyu, tama augwaligo te seꝝeꝝ bugagia tolao. *

¹¹ Tama eno te gasa dwai hudigi ebo hasa me te tꝝdu eda buluba holobo suai. Te genuai hasago gaꝝ si aga tobolude elalui te kibu sipsipgo gaꝝ tiwai, tama agai po wabo te genuai dwai hasamanigo po wabo tiwai po wai. ¹² Te nosali pedalali genuai dwai hudigi ebo hasa agai te hasia te dwai hudigi ebo hasago seꝝ yabo bomo tigidali sai, tama agai seꝝ te bomogo te hasia hudigi ebo hasago gesabide te seꝝ yai. Agai te mani bomogo te tꝝde we bidi tigidali augwaligo te hasia hudigi ebo hasabolo aga nogi ugwaba sabo po wabo seꝝ ilali, te hasia hasa polobadu gasa bidigo aga te ela muainogo yali dwai keni te pedala sai. ¹³ Tama te nosali pedalali dwai hudigi ebo hasa agai te haniani genuai seꝝ te bidi noma sabo seꝝ yai. Te we bidi noma sabo seꝝ agai yali e dao, te tꝝde we bidi augwali gedude agai te dagaludu sia dabo bogoli e tꝝba dulubo seꝝ idu geai. ¹⁴ Tama tiyu, tama

* 13:10: Jer 15:2; 43:11

Godigo agai te haniani noma sabo se te hasia hudigi ebo hasago gedude emainogo sula tagalali, tama te hasago te kolesaga ebogo te tode we bidi ili po ola mawai. Te hasago te we bidi augwalibolo te po wai, “Dagego nigo te hasia dwai hudigi ebo hasa usu selama noma nigiyu, te agai nogi ugwaba somainogo yao. Te hasa polobadu augwaligo aga te poa pai ge hwago elali, tiali goli aga bidibo ula dali bidai,” agai te po wai. ¹⁵ Tama Godigo te nosali pedalali dwai hudigi ebo hasa aga sula tagaliyu, tama te hasa agai te bidibo ula elalubo mobo te we bidigo nigali hudigi ebo hasa noma tomoba ponai, tama te dwai hasa nomago po wabo gagalali. Tama tiyu, niwai bidi meba augwaligo te hasa noma dali aga nogi ugwaba sabo po wabo hagela eyu da, agai te bidi dabe augwali ela muani. ¹⁶ Tama te nosali pedalali dwai hudigi ebo hasago po bomonama obaso tama “Te tigidali we bidigo dolo nogode, ma gebode, te daj ilao,” te po wai. Te nogi meni yai bidi dali, te nogi yai bidi augwali me, tama te masigi hauwa munalubo bidi dali, te magi nai meni yai bidi augwali me, te olo bidibo bidi dali, te magi nai sisama olo mu se ebo bidi dabe dali, augwali tigidali te daj sali, te dolo nogode ma augwaligo gebode. ¹⁷ Tama niwai bidi agai te dwai hudigi ebo hasago nogi daj te elalusiayu, ma agai nogi ma agai nogigo namba te elalusiawani da, teda te bidi agai te bidi dabe augwali dali nai abelegio, tama augwaligo aga dali nai abelamuo. Augwalide habu selalio.

¹⁸ Dago homude te po pagede bugagia kone palao. Te nogode me, gebode me aseani daj, te bidigo nogi meni, te nedebo namba naga aseani. Tama te namba da te 666 dao. Tama te namba 666 po digi po begelama tama bidigo nogi pedalaibao, te namba tomode te bidigo nogi gea pelama elalubo. Tama tibaso, dagego tede hania homugo kone palao.

14

*Te kibu sipsip waigo te we bidi hauwa umabo mu te 144,000
augwa gesi tɛq̄bi po wai*

¹ Te eno ma tonono ebadi, te eno te Kibu Sipsip Wai te Saion bulu dude dolaluali, tama we bidi hauwa umabo mu te 144,000, augwali aga dali dolalubo eno suali. Tama te Kibu Sipsip Waigo nogi dali te aga Ayago nogi dali si, te nogi te we bidi gebode așai elaluali. * ² Tama eno odali, te dagalude wiegi yai po weyu, te kulu kulu asobo po eno odali, te wɛ asiyu genuai kulu kulu wabo tiwai eyu, tama te dagalude be kulu genuai wabo tiwai yai. Eno odali, te habidi po wabo tiwai yai. Te bidi dabe augwaligo te gita tiwai nai eleyu, te kulu kulu wabo tiwai pedalai. ³ Tama te genuai hani we bidi augwaligo gesi balia me deli te tuni bidi God dulalubo gesabidide bidibadi te balia weyu, tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si gedude me, te polalubo tobolu bidi augwali gedude me te balia wai. Te we bidi hauwa umabo mu te 144,000 augwali Godigo te tigidali tɔde we bidi bidibo tomode agai augwali diq̄ selama tama ma abelali, te augwaligo te gesi balia wabo koneabo te usu yaibao. Tama niwai gasa bidi agai te balia koneainogo ebo usu munu me egobeo. ⁴ Te bidi dabe augwaligo te meda yai penani ebo kolesaga me ebeo. Menio. Augwali te gasagi yai meda meni yai mu bidali dao. Te tigidali bulu te Kibu Sipsip Wai painogo ebo bulu, te bidi dabe augwaligo me te aga wali naga pabo dao. Godigo augwali te tɔde bidibo we bidi tomode augwali diq̄ siyu ma abelama, tama augwali te Godigo hasia bidi hani bidali God aga digi ma aga te Kibu Sipsip Wai dali sigo sai dao. ⁵ Augwaligo tibo po me deli munu me wabeo. Te

* 14:1: Ese 9:4; Ped 7:3

augwaligo magi sę me delide te dali dwai sę me deli ebeo. Menio.*

Ensel mobo bidi selago po wali

⁶ Tama eno suali, gasa ensel mobo bidi te dagalu tomodu sigide mu bola soabo eno suali. Agai te sesemane bidada pabo wiegi yai gesi po elalui, tama agai te po te tֿde bidibo we bidi augwalibolo pusubo sę elalubo dao. Agai te wiegi yai gesi po pusubo sę te tigidali tֿde bidibo we bidi hanibolo te po pusubo sę eyu, tama te tigidali haniani tigiwali yai bidi dabe dali, tama tigidali haniani hani bidi augwalibolo te wiegi yai gesi po pusubo sę elalubo dao. ⁷ Tama agai i bomonama weyu te po wabo, “Godigo te tigidali we bidi dodolama po tų yabo sogo te pֿaba pedalalio. Tama tibaso, dage agade wi eyu tama aga nogi ugwaba sao. Tama dagego Godibolo lotu po wao, te agai dagalu dali tֿ dali me, te tamu ֿ me, te pusu ֿ ulu pedalobo me, te tigidali nai nigali page bidi aga dao,” te dagalude bola soabo ensel mobo bidigo te po wai.

⁸ Te gasa ensel mobo bidi aga te polasa soali ensel bidi wali asai. Te nosali asali ensel bidigo te po wali, “Dolalio, dolalio, te genuai hanu Babilon mu dolalio. Te nogi elaluali hanude bidali we bidi augwaligo bomonama te tigidali haniani tֿde bidali bidi dabebolo te dwai dwai meda yai kolesaga ola mani dao. Te penani sę ebo wego te bidibolo bomai ֿ menama, tama te bidigo te ֿ tulama aga homu kolesaga dolama, tama agai te we dali penani sę ebogia, te hanu bidigo gasa we bidi te dwai dwai sę ebo kolesaga tomoba kekai dao,” te ensel mobo bidigo te po wai.*

⁹ Te gasa sela wali ensel mobo bidi me te polasa soali ensel bidi si wali asai. Agai bomonama i weyu, e tama

* 14:5: Sef 3:13 * 14:8: Ais 21:9; Jer 51:8; Ped 18:2

wali, “Te niwai bidi me deligo te dwai hudigi ebo hasa me, te augwaligo agade augwa nogogo nigali noma dali lotu po weyu te aga nogode ma te gesabidide daj sali bidi, ¹⁰ te augwali sibolo lotu po weyu tigide daj sali bidi agabolo Godigo te bomai aj wain tiwai mabo te agabolo dene mawaibao. Te wain te Godigo genuai sebe ebo te dao. Godigo te wain aj te aj mu dali hasia te si talubeo. Menio. Te sebe te bidibolo dolo mawaibao, aga dali homu dene dwasianu egobeo. Agai sebe ebo te dene sabo kapuba gelama mabo ajo wei ponoyu, tama te bidigo tumainogo yaibao. Tama te bidi dwai dene siyu, te posolo mu yai sia dali, te masigi salfade dabo sia bogoli dali, augwali side te dwagila dwai dene mu siyu, te magi dwai se me isiabo ensel mobo bidi dabego gedude me, te Kibu Sipsip Waigo gedude te dene saibao. Te bidibolo te dwai posolo yai siago dene mayu, te masigi salfade dabo posolo yai siago me te dene madueibao. ¹¹ Tama augwali te dene maiabo sia hano holoyu, tama te hano sesemane bidada pabo sogo holodubadi geaibao. Te dwai hudigi ebo hasa dali, te hasa aga noma dali, te sibolo lotu po wabo bidi dabe augwali te naigo elalubo nogi aseani daj sali bage, augwali te siade me hulide me te toma me tugobeo, sesemane sogo te dwai dene saibao,” te ensel mobo bidigo te po wai.

¹² Tama tibaso, Godigo we bidi augwali bomo elama, tama augwaliba pedalabo sege bugagia toloyu bidao. Te we bidi augwaligo Godigo bomu yai po wali peyu, tama Jisasde homu mu kepa pai we bidi bidibo dao.

¹³ Tama eno odali, po me deli dagaludu asiyu, te po wai, “Nago e tiwai po aseao: ‘Megi e tiwai se gagalobao, te Genuai Bidide wadolali we bidi isibo si, te augwali wiegi yai homu pemene mu yao,’ ” te po wai.

Tama Godigo Tedali Mobo Bidi agai me te po wai, “Awe, mu tama dao. Te augwali tigi dene ebo se tagaliyu, tama

augwali toma tueibao. Augwali olo me pogobeo. Menio. Te augwaligo yali wiegi yai kolesaga, te kolesaga augwali wali paibao,” te po wai.

Te tōde holali tau yali nai sabo sogo pedelali dao po wai

¹⁴ Tialima, eno ma tonono bilibadi, tama eno suali, te tedela yai dagalu pō me deli elaluai, tama bidi me deli te pōde dulaluai, te da tōde bidi tiwai, aga te Godigo Bidi Mu tiwai dao. Te agai tobolude te kapa golgo nigai wiegi yai madi elaluali, tama agai poa pai hwa ge mu agai nogode tolaluai, te gi nai togobo hwa ge dao. * ¹⁵ Tama gasa ensel mobo bidi te Moni Lotu Be tempel bede bidai buluba soali. Agai te dagalu pōde dulalubo bidi dali bomonama i weyu, te po wali, “Nago hwa ge te nai togwao. Tigidali tōde elalubo nai te inilama tau ela silali dao. Tama megida, te nai sabo sogo dao,” te po wai. ¹⁶ Tibaso, te pōde dulaluali bidi agai te hwa ge nogogo tolaluyu, tama agai te tōde elalubo inawai nai hwa ge togolama sai dao.

¹⁷ Tama gasa ensel mobo bidi te Moni Lotu Be tempel bedu buluba teda soai. Agai me te poa pai gi nai togobo hwa ge nogode tolalubo dao.

¹⁸ Tama gasa ensel mobo bidi me ma te nai ula mabo alta saide bidali tagalama asai. Te ensel bidi agai te sia tonalubo bomo elaluai. Te ensel bidi agai te poa pai hwa ge tolalubo ensel mobo bidibolo i bomonama mu wai. Agai te po wali, “Nago naga te poa pai hwa ge selama, tama nago te tōde te wain bonode walali du tigidali togolama, tama sisinama elaluao. Te tigidali nai polo inilama tau yai dao,” agai te po wai. ¹⁹ Te po obaso, te ensel bidi agai te hwa ge nogogo selama, tama te wain bonode walali du tigidali togwali, tama deliba sisinama elaluai. Tama agai te bono du dabe te wain agabo te dawai halobage tiwai

* 14:14: Dan 7:13

genuai masigi tomoba saɣwai. Te po digi po begelama, te genuai bono du agabo halobage te Godigo genuai seɓeɓe dao. ²⁰ Tama augwaligo te wain nigibo bono du dabe te genuai halobage tiwai nai tomoba munama, tama te genuai hanu bulu badu elalubadi tama agawai. Tama kaneme te halobage buluba pedaliyu, tama te kaneme te moni pabo aɣ tiwai pidubadi, te usu selama nedada pali, te bidi sese nogo si olama saɣa badu a naga, te 300 kilomita te tama tiwai yali, tama te edaba holali te ain te kibu hos augwali pedauwalide elalubo, te ainba te kaneme ugwaba sabolali.*

15

Te 7 ensel mobo bidi dabego te 7 te bidi dolabo dwai nai tolaluai

¹ Te eno suali gasa genuai noma sabo se te dagalude pedalali, tama eno homu hauwa te seɓe yali. Eno suali, ensel mobo bidi a naga olama me badu nogo si bidali, tama augwaligo te bidi dolabo dwai nai mu a naga olama me badu nogo si tolaluai. Tama nosali te dwai nai augwaligo se ebo silibo si, teda te we bidi dolabo gasa dwai nai ma pedalogobeo. Te nogo a naga olama me badu si te dwai nai, te naide te Godigo seɓeɓe ebo mu silaibao.

² Tama eno te nai me deli te genuai tamu aɣ tiwai suai. Te nai augwaligo te dula tiwai te augwaligo sia bogoli dali te si taluama gelai. Te we bidi augwaligo te dwai hudigi ebo hasa dali hwɛnama tama augwaligo aga aiyaba elaluai, te we bidi dabe eno suali. Augwaligo te hasa agai bidibo ula elaluali noma dali, te agai nogigo nedebo namba me te si me aiyaba elaluai. Tama te we bidi augwali te tamu aɣ tiwai madi sesege badu te dula dolaluyu

* 14:20: Ais 63:3; Gel 1:15; Ped 19:15

gegemani ebo tiwai eyu dolaluai. Godigo augwalibolo te gita tiwai nai mena mena pelama, augwaligo te tolalubo eno suali. ³ Tama tiyu, augwaligo te Godigo sę yali bidi Mosesgo polobadu wali tęąbi weyu, tama te Kibu Sipsip Waigo tęąbi me wai. Te tęąbi po wali e dao:

“Genuai Bidi, nage te God te Tigidali Bomo Elalubo Bidi dao.

Tigidali sę nago ebo, te genuai mu eyu, tama dago te sę ebo suyu, tama da noma siyu homu hauwa ebo dao.

Nage tigidali hani bidigo tuni bidi, tama nago kolesaga te dolo eyu tama tigidali mu naga ebo dao. *

⁴ Tama Genuai Bidi, nagaduba deli digi naga nage te magi dwai sę me esiąyu wiegi yai doloba pai mu bidibo dao.

Tama tibaso, niwai bidigo nage dali wi egobewe?
Tama niwai bidigo nage nogi ugwaba sogobewe?
Te tobage bidi menio.

Tigidali bidi hani augwali aselama, nage pagede lotu po nage dali wagsaibao. Magi baso menio, nago doloba pai kolesaga te hania bulu ulaba pedalai dao,”

augwaligo te tęąbi po wabo eno odali.

⁵ Te eno nosali ma tonono bilibadi, tama te dagalude elalubo Moni Lotu Be tempel tų dawai eno hania suali. Tama te be tomode te Mosesgo nami ugwago polobadu sę yai lotu be eno suali, te be elalubogo te we bidibolo te God augwali dali bidali te ola mawai. * ⁶ Tama te nogo a naga te me badu nogo si ensel mobo bidigo te a naga olama me badu nogo si te bidi dolabo dwai nai mu tolaluai, te augwali te Moni Lotu Be tempel bede bidali

* 15:3: Sai 15:1 * 15:5: Sai 38:21

tagalama buluba teda asai. Augwaligo magi meda mu meni yai tedela yai te ula mu yai ugwa gudai. Tama augwaligo te kapa golgo nigai kukulu te augwa hagawiade bagalama muai. ⁷ Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si te tomode me deligo, agai te golgo nigai pou a naga olama me badu nogo si te nogo a naga olama me badu si te ensel mobo bidi deli delibolo mena mena pai. Tama God aga sesemane sogo bidada pabo bidi agai sębę ebo homu te a naga olama me badu nogo si te poude pağanalubao. ⁸ Tama te Godigo bomo yai ula dali, agai bomo dali sigo hano ebogo hano te Moni Lotu Be tempel bede pağanaluai. Tama niwai bidi me deli aga te be tomoba painogo ebo usu egobeo. Menio. Augwaligo te a naga olama me badu nogo si te ensel mobo bidi augwaligo te bidi dolabo dwai nai nogo a naga te me badu si te naigo sę silibo sogo tonaluali.*

16

Godigo moni sębę te a naga olama me badu nogo si te poude elalubao

¹ Te eno odali te Moni Lotu Be tempel be tomode te pedauwalidu po me deli pedaliyu te po wai. Agai te nogo a naga olama me badu si ensel mobo bidi i bomonama weyu, te po wai, “Dage deli deli pelama, tama te pou a naga olama me badu nogo si te poude te Godigo homu sębę elalubo te gea şanama, te tþba tulalumainao.”

² Te po obaso, te polalubo ensel bidi pelama, aga pou tþba geligi pai. Tama gelama, tama polo te haniani bomai dwai keni mu te dwai hudigi ebo hasago dađ elalubo bidi augwali tigide pedalai, tama te nigo nigai noma bidi dali

* 15:8; Sai 40:34; 1 Kin 8:10-11; 2 Sto 5:13-14; Ais 6:4

lotu po wali bidi augwali tigide me te dwai dwai keni pedalai.

³ Tama te tudi badu te si wali ensel bidi me agai pou te tamu ą̄ba gelai. Tama te tamu ą̄de begelama, te isai bidigo kaneme tiwai pedalali. Tama tiyu, te tamu ą̄de bidibo ula dali bidibo nai dabe tigidali, augwali isila pai dao.

⁴ Tama te tudi badu te sela wali ensel mobo bidi agai pou te genuai pabo ą̄i dabeba geleyu, tama te ą̄i ulu pedalobo digi tigidali me gelai. Tama te ą̄i tigidali begelama, kaneme pedalali. ⁵ Tama eno odali, te ą̄i tonalubo ensel mobo bidigo te agai te po wali, “Genuai Bidi, Tigidali Bomo Elalubo God, nage megi bidibo, tama polobadu mu nage bidai bidi, nage te magi dwai sę̄ me esią̄yu wiegi yai doloba pai mu bidibo dao. Te nago te bidi dali po tų̄ ebode, te nago te dwai sę̄ ebo bidi dabe augwali dolo mu dagalobo dao. ⁶ Te dwai sę̄ ebo bidi dabe augwaligo te nago po odobo we bidi augwali dali, te nago po pusubo bidi dabe dali ela muyu, tama augwaligo kaneme gea są̄wai dao. Tama nago te dwai bidi dabe augwalibolo kaneme mayu, tama augwa te kaneme tumainao. Augwaligo augwa te dwai sę̄ yalide dolo mu te dene sabo dao,” te po te ą̄i tonalubo ensel bidigo wai. ⁷ Tama eno odali, te Godibolo mabo nai ulubo alta saigo i wali, “Awe, mu tama, Genuai Bidi, Tigidali Bomo Elalubo God, nago te bidi dabe augwali po tų̄de dagaliyu, tama mu po naga wali peyu nago po tų̄ te dolo mu naga tigidali ebo dao,” te po wai.

⁸ Te tudi badu te me si me si wali te ensel mobo bidigo pou te giligaba gelali, tama Godigo te giligago te bidi dabe augwali domainogo sula tagalalio. ⁹ Tama te genuai giliga nanobo siago te posolo mu eyu, tama te siago te bidi dabe dwai dene mu mawai. Tibaso, augwaligo God nogide posobo po wai, agai te dwai dene mabo nai tonalubo bomo

elalubaso, tiali goli augwaligo ge neyu homu begelama God agai nogi ugwaba sabeo.

¹⁰ Tama te tudu badu te nogo a naga wali ensel mobo bidigo agai pou te dwai hudigi ebo hasago tuni bidi duabo naiba gelai. Tama te hudigi ebo hasa dologode bidali bidi augwali bidibo digi be hulua sabo te dolo pedalai. Tama augwali dwai dene mu sali, tama tilama augwa hamena ma halua tuyu bidai. ¹¹ Augwaligo homugo te dene me te keni augwali si dali homu eyu, augwaligo te dagalude bidibo God nogide posobo dwai po wai. Tiali goli augwaligo homu begelama te augwaligo dwai kolesaga ebo tagalama tudiba mubeo.

¹² Te sę silama, tama te a naga olama me badu nogo deli wali te ensel mobo bidi aga pou te genuai ąi nogi Yufretis te ąiba te gelai. Tama te ąi tigidali wa pela tama te giliga pedalobo badu tuni bidi dabe asabo tų sisilama tonalwai dao. * ¹³ Tama eno te dwai haubo noma bidi sela te gedeli tiwai gagawai suali, te me deli aga te genuai dwai hasamanigo pedauwali ą elalubo digi pedalali, tama me deli aga te dwai hudigi ebo hasago pedauwalidu me, me deli te tibo po ola mabo bidigo pedauwali ą elalubo digi tedu pedalai. Augwali sela te tiwai pedalali eno suali. ¹⁴ Tama te dwai haubo noma bidi augwaligo te bidigo isiąwai sę te bidi noma sabo sę haniani mu ebo dao. Tama augwali te tigidali tųba te tigidali tuni bidi bidibo digi pelama, te bidigo isiąwai bomu yai sę augwaligo sulama noma somainogo ebo dao. Augwaligo homugo te tuni bidi dabe augwali deliba sisinama, tama augwaligo te Tigidali Bomo Elalubo God dali hwąabo sogo asobo tonalumainogo yaibao.

¹⁵ (Genuai Bidigo te po wai, “Te po odao. Te ena dageba asabo sogo te ena te nai wi sainogo asobo bidi tiwai geme

* 16:12: Ais 11:15

polo pedalaibao. Tama niwai bidi aga te godege pisayu da, tama aga ugwa bugagia guduyu, tama aga tigi olo bilisiayu da, te bidi dabego aga suali te hale me isiawai, teda te bidi aga homu wiegi yai mu yaibao, te ena asabo sogode.”)*

¹⁶ Tama te dwai haubo noma bidi augwaligo te tuni bidi dabe teba sisinai, te Hibiru pogo augwaligo te bulu nogi Armagedon wai.*

¹⁷ Te a naga olama me badu nogo si wali ensel mobo bidigo aga pou te wali elalubo digi gelai. Tama te Moni Lotu Be tempel be tomode te God dulalubo digi tuni bidi bidibo nai tedu te pedauwali me delidu i bomonama wali, tama te i wali te bulu badu pedalai. Agai te po wai, “Te se megi tama silai dao,” te po wai. ¹⁸ Tama dagalude be sele eyu, tama be kulu kulu weyu, genuai po me weyu, tama moni genuai dwai to mali yai. Te mali genuai mu yali, tama bidi tode bidibo sogo tigidali, te polobadu te tiwai to mali genuai me pedalai menio. Te maligo bomogo te tigidali polobadu yali maligo bomomo aiyaba mu elaluali.

¹⁹ Te genuai hanu tomode te sela pepeda pali, tama te tigidali tode hani bidigo hanu te mu dolai. Tama Godigo te genuai hanu Babilon homugo koneani, tama agai te Babilon te wain ai elalubo kapde ai tigidali tumainogo yai. Te ai wain te Godigo agai genuai sebe mu elalubo dao.*

²⁰ Tama te tigidali dwasianu tamu ai tomode elaluali ailan bulu dabe te augwali wi pela silai, tama te haniani tode elalubo bulu du tigidali augwali tedela pali. ²¹ Tama te genuai talua ge tulubage tulai. Tigidali deli deli badu tulali talu ge tulubage te sege te moni masigi tiwai yai. Te talua ge tulubage dagalude asiyu, te bidi tigiba ugwadu tulai. Tama augwali te talua ge tulubagego mu dolai, meba

* 16:15: Mat 24:43-44; Luk 12:39-40; Ped 3:3 * 16:16: 2 Kin 23:29; Sek 12:11 * 16:19: Ais 51:17

isali. Tama te talua ge tulubagego augwali dolobaso, tama bidi dabego God dali dwai posobo po wali, te talua ge tulubagego augwali dolobo se te genuai dwai mu ebaso, augwaligo te dwai po Godigo nogide wai.

17

Genuai penani we aga dwai dene mu sai

¹ Te pou elaluali a naga olama me badu nogo si ensel mobo bidi augwali tomode me deli te aga asama, enabolo te po wai, “Nage suagasao. Te penani ebo we te genuai ai dabe ugwadu daide dulaluali, aga te yali dwai se de dwai dene mu sabo se, eno nagebolo te se ebo ola mawaibao.

* ² Te haniani tode tuni bidi augwaligo penani se ebo kolesaga hauwa te we dali yali dao. Tama tigidali tode bidi dabe augwaligo me te we dali te penani ebo kolesaga eyu, tama augwali te kolesaga meni yai bidi tiwai eyu, te bomai ai tuai bidi tiwai yai dao,” te ensel bidigo enabolo te po wai.*

³ Tama agai enabolo te po olama, tama agai eno noma bidi te bidi meni yai toba selasa pai. Te tode eno te we me deli aga te mama yai genuai dwai hudigi ebo hasa daide ugwadu dulalubo suai. Te mama yai dwai hudigi ebo hasa tigde te Godigo nogi posobo po hauwa asena paganaluai. Tama aga tobolu a naga olama me badu nogo si elaluai, tama te gax nogo si me te hasago elalubo eno suai. ⁴ Te we agai te mama yai bobage ugwa me, te pe yai ugwa me muani, tama te ugwade haniani au yai te kapa golgo nigai nai elaluali, tama te wiegi yai au yai nai augwaligo gasa haniani wiegi yai masigi dali te bis dali sigo nigai. Tama te we agai nogogo te gol kap tolaluai. Tama te dwai damua pai haniani kolesaga me,

* 17:1: Jer 51:13 * 17:2: Ais 23:17; Jer 51:7

te haniani dwai meda yai kolesaga te penani wego yali, te dwai kolesaga tigidali te kapde paḡanaluai. ⁵ Tama aga te dwai seḡ yali nogi aga gebode aseḡai elaluai. Te nogide te geme dualali page elaluali, tama te nogi aga digi te e dao: “Genuai hanu Babilon, te tigidali penani we dabego ida mu, tama te tigidali tḡde elalubo dwai dwai meda yai kolesaga augwaligo ida me dao,” te po te penani wego gebode aseḡani, te eno suali. ⁶ Tama te we agai te Godigo po wali pabo we bidi augwali dali te Jisasde homu keḡ pai we bidi dali augwali te wego ela munama, tama eno suali te wego augwali kaneme tulama te kolesaga meni yai bidi tiwai aga yai.

Eno te sulama, ena noma mu siyu, tama eno homu hauwa mu yai. ⁷ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wai, “Magi baso nago noma siyu tama homu hauwa ebawe? Te eno te wede geme dualali po page nagebolo ola mawaibao. Tama te dwai hudigi ebo hasa tobolu a naga olama me badu nogo si me, te nogo si gaḡ tobolude elaluyu, tama te naigo te we selasa pabo. Agade me te geme dualali po page nagebolo ola mawaibao. ⁸ Te nago suali dwai hudigi ebo hasa aga polobadu bidai, tiali goli megī aga me bidibeo. Tamadi tama agai te page meni yai tḡ dedage tagalama, tama aga edaba holama, tama aga pelama, aga mu dolaibao. Polobadu mu te Godigo te tḡ nigisiḡbadi agai te augwali isiḡma gamonaibao wali we bidi nogi te bukude aseḡai dao. Tama te bukude nogi aseḡiḡwani te tḡde bidibo we bidi augwali tigidaligo te hudigi ebo hasa sulama, tama augwali homu hauwa eyu, aga nogi ugwaba saibao. Magi basowe? Polobadu aga bidai, tama megī aga me bidibeo, tama nosali aga ma pedalaibao,” te ensel mobo bidigo te po enabolo wai.

⁹ Te po me agai enabolo wai, “Te dwai hudigi ebo hasade te dwagi yai homu kolesaga elalubo bidi agai bugagia kone

palao, te hasade po page kuna konemainogo yao. Te a naga me badu nogo si tobolu te tiwai te a naga olama me badu nogo si bulu du dao, tama te penani we te bulu du dabe daide ugwadu dulalubo dao. ¹⁰ Tama te tobolu dabe augwali te tuni bidi a naga me badu nogo si me tiwai dao. Tama te tuni bidi dabe tomode te a naga dolai, tama me deli megı bidıbao, tama me deli nosali pedalaıbao. Nosali aga pedalobo si, teda aga te dwasianu sogo naga bıdaıbao. ¹¹ Tama te polobadu bidali dwai hudıgi ebo hasa, tama megı aga me bidıbeo, te aga digı aga te a naga olama me badu nogo sela wali tuni bidi dao. Tiali goli aga te gasa tuni bidi a naga olama me badu nogo si te hanıgo deli hani bidali. Tama tiyu, aga pelama tama aga dolama, tama mu hagawaıbao.”

¹² “Tama te nago sualı te nogo si gaı, te gaı dabe te tuni bidi nogo si tiwai dao. Megı augwalıgo te tuni bidi bomo me sabeo. Tiali goli augwalıgo te tuni bidi bomo te dwai hudıgi ebo hasa dali selama, tama augwali aga dali te dwasianu sogo naga we bidi tonalubo se yaıbao.

* ¹³ Tama te tuni bidi nogo si augwalıgo homu deli naga elaluyu, tama augwalıgo augwa genuai nogı me, te bomo me, te tıgıdali te hudıgi ebo hasabolo mawaıbao. ¹⁴ Tama menama, augwalıgo te Kibu Sıpsıp Wai dali hwıaıbao. Tiali goli, te Sıpsıp Waıgo augwali aıyaba mu elaluaıbao. Magı baso meni. Aga da te genuai bidi dabe tıgıdalıgo Genuai Bıdı dao, tama aga te tıgıdali tuni bıdıgo genuai tuni bıdı aga dao. Tama aga dali bıdıbo we bıdı te augwali agai i olama, tama augwali agai gasa we bıdı tomodu dıa selama, tama augwalıgo homu agade mu kea peyu bıdıbo we bıdı hani dao.”

¹⁵ Tama te ensel mobo bıdıgo enabolo te po wali, “Nago te genuai aı dabe, te aı daide ugwadu te penani we

* 17:12: [Dan 7:24](#)

dulalubo suali. Tama te ȧide po digi po begelama wali te po page e dao: te ȧi wali da, te haniani genuai ṫde bidibo we bidi me, te tigidali hani we bidi me, tama te tigidali haniani tigi yai me, te tigidali haniani po wabo bidi hani me, augwali te genuai ȧi dabe elalubo tiwai dao. ¹⁶ Tama te nogo si gȧu nago suali, te dali te dwai hudigi ebo hasa dali augwaligo te penani we dali boi bidi yaibao. Te penani we augwaligo aga mu dolama, tama agai ugwa dabe me tigidali doado bage dolaibao. Tama augwaligo agai tigi mi tuyu, tama aga tigi tigidali siago domainogo ulaibao. ¹⁷ Magi baso meni. Godigo augwali homu kolesaga mawai, tama augwaligo te sė emainogo eyu te polobadu agai te po wai. Te augwaligo homu deli naga eyu, tama augwali tuni bidi bidainogo te bomo sai, augwaligo te bomo tigidali te dwai hudigi ebo hasabolo mawainogo yai. Te augwaligo tama tede pidubadi, te Godigo te penani wede wali poba te usu nainogo tiaibao.”

¹⁸ “Tama nago te suali we, agade te po digi po begelama wali te po page e dao, te we da te genuai hanu, te tigidali ṫde bidibo tuni bidi dabe tonalubo tobolu hanu dao,” te ensel mobo bidigo te po enabolo wai.

18

Te moni hanu Babilon dolalio

¹ Te penani wede pedalabo sė eno te tiwai suali. Tama nosali te sogo eno suali gasa ensel mobo bidi te dagalu tagalama e ṫba dulubo eno suali. Agai bomu genuai mu elalui, tama agai bomu yai ulago te ṫ ula mu ilai. ² Agai i genuai bomu elama mu weyu, te po wai, “Dolalio, dolalio, te genuai hanu Babilon mu dolalio. Megi te bulu te dwai haubo noma bidi dabego bulu pedalama bidibao. Te dwai meda yai mobo bidi dabe me augwali tede bidibao. Te meda yai ba dabe

me, te dwai bulude bidibo ba dabe me, augwali me tede naga kalabus bidibo dao. *

³ Magi baso meni. Te moni hanu Babilon aga te bomo yai ʔi wain hauwa tubo penani se ebo we tiwai dao. Te we agai te bomonama tama te dwai dwai se ebo dao. Tama agai aga bomo yai ʔi wain te tigidali tode bidibo we bidibolo menama, tama augwaligo me te penani ebo kolesaga aga dali me yali dao. Tama te tode tuni bidi augwaligo me te penani ebo kolesaga aga dali me yali dao. Tama tigidali tode bidi augwaligo mone sabo bisnis se eyu, tama tede te masigi hauwa mu umabo sali. Te moni hanu aga te we me deli tiwai bidiyu, tama te wego homugo 'Eno ena tigi tau sabo nai, te tigide pusubo nai, te ena homu dwagi yai ilibo haniani nai, te tobage wiegi yai nai hauwa eno abelαιο,' te tobage homu eyu, tama te hanugo te bisnis bidi dabego nai umabo abelai dao,"

te ensel mobo bidigo te po wai. *

⁴ Tama eno odali, gasa pedauwalidu po dagaludu ped-alali, tama agai te po wali,
 "Eno we bidi hani, dage te bulu tagalama buluba soao. Dage aga dali te dwai se ebode te dene sidali weyu, tama dagego agai ebo dwai dwai se me egimio. Tama tibaso, te bulu tagalao.

⁵ Magi baso meni. Te agai dwai se ebo sege te pobele bage deliba sisinibo tiwai mu yali, tama te dagaluba mu usu nainogo holai. Tama God agai te bulude ebo dwai dwai kolesaga tigidali agai homugo ma koneai.

⁶ Dagego te penani wego yali kolesaga tiwai

* 18:2: Ais 13:21; 21:9; Jer 50:39; 51:8; Ped 14:8 * 18:3: Ais 23:17; Jer 51:7

koneyu, tama dagego te kolesaga ebo usu nama aga dali wei sao. Te agai dage dali yali dwai kolesaga dali gasa me dali ugwadu daganama agabolo ma mao.

Te wego dagebolo dene dali seḡe si mani, te bidigo bomo yai aḡ si te kap deli tomode taluama tama gasa bidibolo mabo tiwai yai. Tama te kapde po digi po begelama, tama dagego te bomo mu yai aḡigo te wego kap paḡanama tama aga tumainao. Tama tiyu, tama agai dagebolo mani dene dali seḡe dali agabolo ma mao.

⁷ Te aga digi aga nogi ugwaba siyu, tama aga tigi naga tau sabo seḡ yai dao. Tama dagego agabolo dene dali seḡe dali si hauwa mayu, te yali dwai seḡ usu nama yao. Tama dagego aga gela hauwa omainogo yao.

Magi baso meni. Agai aga homude e tama po wabo dao: ‘Ena te tuni we bidibao, tama ena te tuni bidi bidibo saide dulalubo dao. Ena te bidi isai we bidibo tiwai olo bidibeo. Tama tibaso, te seḡe enabolo pedaluyu, te ena gela me wagobeo. Mu menio,’ agai te homu ebo dao.

⁸ Agai te homu ebaso, polo te haniani dwai seḡ mu agabolo te deli sogo pedalaibao. Te genuai gasi pedaliyu, tama bidi hauwa augwaligo dwai gela weyu, tama genuai nasi yaibao.

Tama siago te Babilon tigidali daibao. Magi baso meni, te genuai bomo mu elalubo Genuai Bidi God aga digi dagalama tama Babilon hanuba te dwai dene wei ponobo dao,”

te po wabo te dagaludu asobo eno odali.

⁹ Te tḡde tuni bidi augwaligo te penani we dali penani eyu bidai dao. Tama te kibu dabe augwali te we gede pebege pibo tiwai, te tuni bidi augwali te wego haniani

wiegi yai naide dwagi yai homu eyu bidai dao. Tama augwaligo te penani we siago deyu hano holobo subaso, tama augwaligo moni gela weyu nogo pagasayu bidaibao. ¹⁰ Te we aga te dwai dene sabo suyu, te augwali aga digibulu dolaluyu te po wabo,

“Aua, hobede yali, hobede mu te bulu Babilon dali yai. Nage te genuai hanu, tama nage bomo yai hanu dao. Tiali goli te deli sogo naga nago dwai sę yali sęę nageba mu pedalalio.”

¹¹ Tama tigidali tōde bidi augwaligo te mone sabo bisnis sę ebo bage, augwaligo homugo te bulu Babilon kone paliyu, tama augwaligo agade gela weyu, te homu sęęę dali bidibao. Magi basowe, te augwaligo doado bage abelabo bidi me menio. * ¹² Te wiegi yai doado bage e tiwai dao, te kapa gol me silva, te gasa haniani wiegi yai masigi me, te bis gasagi yai nai me, te wiegi yai tedela yai ugwa dabe, tama te haniani mama yai ugwa me, te dila pai ugwa nogi slika elalubao. Tama te gasagi yai denami ebo ni dabe tigidali, tama tigidali dila pai nai augwaligo te kibu elefan kelego nigali nai dabe, tama te genuai masigi elalubo nigo te nai tigidali nigali, te kapa nogi bras me, te ain me te sigo nigali wiegi yai nai tigidali, me te tomode dodobolo pai wiegi yai masigigo nigali nai me, te tobage doado bage. ¹³ Tama te meba doado bage e tiwai elalubo, te denami ebo tubo nai nogi sinamon me, te tubo gagi, tama te denami ebo nai pauda me, tama te haniani denami ebo ili yai nai elaluai, tama wiegi yai denami ebo nai sanda, me te bomai ą wain me tubo wel, te wiegi yai tubo plaua me te tubo nai wit ge, te kibu bulmakau me sipsip, te me hos dali te hosgo kegasa pabo wiegi yai nai nogi karis dabe me, tama te augwaligo mu abelai masigi sisąbo sę

* 18:11: Ese 27:31, 36

ebo we bidi dabe me, te tigidali nai bidi dabe augwaligo ma abelegobeo. ¹⁴ Te masigi hauwa sabo bisnis sę ebo bidi dabe augwaligo te po waibao, “Te nai nago homu hodaloyu sabo homu yai, te nai tigidaligo nage tagalama pai dao. Tigidali dwagi dwagi yai tubo nai dabe te genuai mone naga elaluali, te nago wiegi wiegi yai tigidali au ebo doado bage dali, te nai tigidaligo nage taga palio. Tama te bidi dabe augwaligo te tobage nai dabe nagede munalubo ma sugobeo,” te bisnis sę ebo bagego te po waibao. ¹⁵ Tama te sęde te mone umabo sali bisnis sę ebo bidi dabe augwaligo te masigi hauwa mu te hanude sai, te augwali te hanugo dwai dene mu sobaso tama augwali wi mu yaibao. Tama augwali aga digibulu dolaluyu, tama augwali gela weyu, tama dwai homu sęę elama bidaibao. ¹⁶ Tama tiyu, augwaligo te po waibao, “Hobede ebo, te genuai hanu te hobedagia bidibao. Polobadu agai te wiegi yai tedela yai ugwa gudai, tama haniani mama yai ugwa gudama, tama aga tigi te golgo au ilai, tama te wiegi yai dila pai masigi dali bis dali te nai dabego tama au yai. ¹⁷ Te megi deli sogo naga, te masigi me te tigidali au ebo doado bage tigidali dola silai dao,” augwali gela weyu te po waibao.

Tama te moni geba sip guni tolasa bilibo bidi tigidali me, tama te sip abelama gasa buluba painogo ebo bidi dabe me, te sip tomode sę ebo bidi dabe badi, tama te tamu aıde masigi sabo bisnis sę ebo bidi tigidali me, te bidi dabe tigidali augwali te Babilon bulu digibulu dolaluali. ^{*} ¹⁸ Tama dolalubadi, augwaligo aga te siago dabo hano ebo suyu, tama augwaligo i e tama wai, “Mena hanu te e tiwai genuai hanu elalualiwe? Mu menio,” te po wai. ¹⁹ Tama augwaligo te tọ pobele bage augwa digi augwa

* 18:17: Ais 23:14; Ese 27:26-30

toboluba sayu, tama gela weyu augwali homu sege dali bidai dao. Tama augwaligo i weyu, “Hobede ebo, te genuai hanu te hobedagia bidibao! Te tigidali moni geba sip aga aya te tamu aɖe masigi sabo bisnis se ela biliyu, te augwali te seɖe masigi sabo bidi mu pedaliyu, te genuai hanude genuai masigi sabo se yai dao. Hobede mu ebao! Te megi deli sogo naga mu te genuai hanu aga mu dola silai dao!” te po wai.

²⁰ Nage te dagalu, nage dali te Godigo we bidi dali, tama dage te Godigo po pusigi pabo bidi dabe me, te Godigo nosali yabo se po ola mabo bidi dali, dage tigidaligo te genuai hanude megi pedalobo seɖe wiegi yai homu yao! Godigo aga dagalama, tama agabolo te dwai dene sabo wei ponai dao. Tama te kolesagade agai te hanu agai dwai kolesaga dage dali yali wei ponai dao!

²¹ Te po silali, tama moni bomai ensel mobo bidi me deligo te wit ge agaga pelama peɖa sabo moni masigi tiwai sela asai. Tama agai te moni sege yai masigi ugwaba selama, tama tamu aɖ aba sawai. Tama agai te po wai, “Te kolesagade naga augwaligo te genuai hanu Babilon selama bomonama aiyaba sayu, tama bidi dabe augwaligo aga ma suainogo ebo usu egobeo. * ²² Tama te gita elebo po wabo me, te haniani habidi po wabo tiwai ebo me, te genagi me te bu wabo nai me, te tobage naigo po wabo nage pagede ma te po wagobeo. Tama bidigo tigidali haniani seɖe konea sali bidi, te tiwai bidi nage Babilon bulu tomode bidibo augwaligo ma sugobeo. Te nai wit ge agaga pabo masigigo kulu kulu wabo, te tiwai wabo augwaligo nagede ma odogobeo. ²³ Te lam sole ula ebo te ula nagebolo ma iligobeo. Tama te we sainogo ebo bidi me, te bidi dali painogo homu ebo we me, augwali si dwagi yai homu eyu po wabo te nage tomode ma wagobeo. Polobadu nago

* 18:21: Jer 51:63-64; Ese 26:21

bisnis bidi dabe augwaligo te masigi sabo sę elama, tama augwali te tօde genuai nogi yai bidi dabe bidai. Tama nago tigidali bidi hani dali te nago tibo pode haniani pobi po wabo sę elama, tama augwali dwai tօba kegasa pali.”

²⁴ “Tama Godigo suali, te Babilon hanude bidibo we bidi augwaligo agai po ola mabo bidi dabe dali, te agai po wali pabo we bidi dali ela mubo sę yai. Tama tigidali tօde augwaligo we bidi meba dali boi bidi eyu, augwali ela muyu, tama te dwai sę ebo page te bulu Babilonde naga elalubo dao. Tama tibaso, te hanu dola silai dao,” te moni bomo elalubo ensel mobo bidigo te po wai.

19

Babilon bulu dolobaso te dagalude bidibo we bidi augwali wiegi yai homu yai

¹ Tama te sogo nosali eno odali, te genuai dagalude bidibo we bidi hani tiwai moni i wabo odali. Augwaligo te po wai, “Dago God nogi ugwaba sao! Dago God agaduba deligo naga te we bidi ma dobola sabo sę yabo bomo elalubao. Agai genuai nogi dali bomo dali elalubo dao.

² Magi baso meni, te po tօ ebode God agai te mu po naga wali peyu, doloba pai kolesaga te po tօ ebode ebo dao. Te genuai penani we agai te tօde we bidi agai te penani ebo kolesagago mu dolai dao. Tibaso, Godigo aga dali po tօ elama, tama dwai dene wei agabolo ponai dao. Te we agai Godigo sę bidi dabe augwali ela mubaso, tama Godigo agai te dwai sę ebo wei ponoyu, te penani we aga dene mawai dao,” augwaligo te po wai.

³ Tama augwaligo i e tama ma wai, “Dago God nogi ugwaba sinao! Te genuai hanu sia dabo hano ebo, te sesemane sogo te hano ugwaba holobo dao!” te po wai.

⁴ Tama te bidi sese olama me si me si tama polalubo tobolu bidi dali, te bidibo ula elalubo hasa me si me si te augwali

kidu sugunama, Godibolo lotu po wali, te aga te tuni bidi duabo wiegi yai nai saide dulalubadi augwaligo agabolo te po wai, “Mu tama dao. Dago God nogi ugwaba sinao!” te po wai.

Kibu Sipsip Wai we siyu, genuai nai tubo si pedalai

⁵ Tama Godigo te tuni bidi dulalubo te naidu i ola asiyu te po wali, “Dage Godigo se bidi dabe, dage God dali wi ebo we bidi dali, te dage olo bidi me, te dage nogi yai bidi me, te dage tigidaligo Godigo nogi ugwaba sao,” te po wai. ⁶ Tama eno odali, te genuai we bidi hani sisinama bidibo digi po me deli tiwai pedalai. Ma, te aḡ hauwa kulu kulu weyu u wabo tiwai yai. Tama te dagalu be kulu wabo tiwai genuai u wabo tiwai yai, te eno odali. Te augwaligo i bomonama wai, “Dago God nogi ugwaba sao! Genuai Bidi, aga e dago God, te Tigidali Bomo Elalubo Bidi, megi aga te tuni bidi mu bidibao. ⁷ Te megi dago bugagia homu pemene eyu, tama dago wiegi yai mu ela pidu geyu, tama aga nogi ugwaba sao! Magi baso menio. Te Kibu Sipsip Waigo we sabo bodolu megi pedalalio. Tama aga we sisilama bidibao. ⁸ Tama Godigo te webolo te tedela yai bobobage ugwa menama, te wiegi yai ugwa te ula mu yai, tama meda mu meni yai, tama agai te ugwa aga tigde muaibao,” augwaligo te po wai. (Te wiegi yai tedela mu yai ugwa te Godigo we bidigo ebo wiegi yai doloba pai kolesaga dao.)

⁹ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wali, “Nago te po aseḡo: te we bidi dabe augwali Godigo te genuai nai tubo digi asomainogo i wai, te Kibu Sipsip Wai aga we keḡode te sogo te i wali we bidi augwali wiegi yai homu pemene eyu bidaibao,” agai te po wai. Tama olama, agai enabolo te po me wai, “E po, eno nagebolo tama wali po,

e po te Godigo wali mu po dao,” te ensel bidigo enabolo te po wai. *

¹⁰ Tialima, ena te ensel mobo bidi saḡa p̄aba kidu sugunama, tama eno gesabidi t̄oba munama, tama eno aga dali lotu po wabo homu yai. Tiali goli agai enabolo te po wai, “Nago tama tigio! Ena nage dali, nago ama dede dali deli s̄e ebo bidi dao. Dagego konealubo po Jisasde daḡ olama, agai nogi haninama pusubo dao. Nago God deli dali naga lotu po wao. Te Jisasde gasa bidibolo po pusubo we bidi, te Godigo Mobo Bidi agai augwali homu hodolama, tama augwaligo te po pusubo dao. Te Mobo Bidigo te tobage s̄e naga te Godigo nosali yabo s̄e po pusubo bidi dali me ebo dao,” agai te po wai.

Bidi tedela yai kibu hos ugwadu daide dulaluai

¹¹ Te eno suali, dagalu t̄u genuai dawali, tama tedela yai kibu hos me deli tede bidibo eno suali. Bidi te kibu hosde dulaluai. Te bidi agai s̄e te we bidi po t̄u ebode dagaliyu da, tama agai boi bidi dabe dali w̄abi hw̄baso da, teda agai te mu po dali, te wiegi yai doloba pai kolesaga dali si naga wali peyu, agai te s̄e si bugagia ebo dao. Tama tibaso, agai nogi si elalubao, me nogi “Godide homu keḡ pai bidi.” * ¹² Tama te gasa nogi te “Mu po naga wabo bidi.” Tama agai gedu te sia bogoli ebo tiwai yali, tama agai tobolude te tuni bidigo mubo wiegi yai madi hauwa muai elaluai. Tama agai tigide po me deli aseai elaluai, te aga nogi dao. Te agaduba deligo naga te nogi page koneani, tama gasa bidi dabe augwaligo te nogi me konebeo. ¹³ Tama agai muani bobage ugwa te kanemego aḡ telawai dao. Tama augwaligo agai nogi e tama wai: “Godigo po dao.” ¹⁴ Te dagalude bidibo ami bidi dabe

* 19:9: Mat 22:2-3 * 19:11: Tib 96:13; Ais 11:4; Ese 1:1

augwaligo te augwa tedela yai bidi duabo kibu hos dabede dulaluali, tama augwali te bidi wali pai. Tama augwali tigide te tedela yai meda mu meni yai wiegi yai bobobage ugwa gudali. ¹⁵ Tama te bobage poabi hwa ge me deli te augwa polalubo bidigo pedauwalide munaluai, tama te hwa ge buluba teda soai. Tama te hwa gego agai te tigidali tode we bidi hani elaibao. Tama agai te ain wabi nogogo tulama, tama te we bidi hani augwali te ain dono wabigo tonaluebao. Tama agai augwali tonaluyu, tama te Tigidali Bomo Elalubo God agai te we bidi dali moni dwai sebe ebaso, te bidi agai augwalibolo dwai dene mu mawaibao, te bomo yai ai wain nigibo bidigo te wain bono du dabe te masigi halobage tomoba munama, tama agai sagago agalalubo tiwai yaibao. * ¹⁶ Te aga nogi aseani aga ugwade me te saga telede me elalui. Te nogi aseani e tama tiwai, tigidali tuni bidigo Tuni Bidi, te tigidali genuai bidi kingo Genuai Bidi King dao.

¹⁷ Tama te sogo eno suali, te ensel mobo bidi me deli te giliga ge pade te dagalude dolalui. Agai te dagalude ugwadu bola bilibo tigidali ba dabe dali bomonama i weyu, tama agai te po wai, "Dage te Godigo genuai nai tubo digi sisinagasao. ¹⁸ Dagego te tuni bidi king dabego tigi mi tuyu, tama te ami bidi polalubo bidi dabego tigi mi me tuyu, tama te ami bomai bidi dabego tigi mi me tuyu, te hos dabe mi dali, te hosde duawali bidi dabego tigi mi me tuo. Tama dagego te tigidali Godigo po sela sawani bidigo tigi mi tuo, te olo mu bidibo bidi me, te masigi sisabo se ebo bidi me, te nogi meni yai bidi dali te nogi yai bidi, te augwali tigidaligo tigi mi tuagasao," te ensel mobo bidigo te po te ba dabebolo wai. *

¹⁹ Tama eno suali, te polobadu suali dwai hudigi ebo

* 19:15: Tib 2:9 * 19:18: Ese 39:17-20

hasa dali, te haniani tɔde tuni bidi dabe dali augwali eno suali, te augwa ami bidi dabe dali, te augwali deliba sisinai elaluai. Augwaligo te kibu hosde dulalubo bidi dali wɔbi hwɔinogo yai, te aga ami bidi dabe dali augwaligo hwɔinogo eyu deliba sisinagasali. ²⁰ Tiali goli agai te dwai hudigi ebo hasa dali, te ili po wabo po ola mabo bidi dali, augwali si kalabus ilai. Te tibo po wabo sɛ ebo bidi agai te bidigo isiɔwai bomo yai sɛ hauwa te hudigi ebo hasago gedude te sɛ yai, tama agai te tebo kolesagade te bidi tibo po ola mayu, augwali te hudigi ebo hasago ɖɔ augwa tigide selama, te hudigi ebo hasa nomade lotu po omainogo yai. Te hudigi ebo hasa dali te tibo po ola mabo bidi augwali si te bidibadi, tama augwaligo te bidi si te genuai bagua si dedage pageba aiyaba mu sɔwai dao. Tama te dedagede te posolo yai sia dabo masigi salfa elalubao. ²¹ Tama te kibu hosde dulaluali bidi, agai te pedauwalide elaluali bobage hwɔ gego te augwali sigo ami bidi dabe ela muai. Tama tigidali ba dabe augwaligo te bidi dabe tigi mi tualai, tama augwali tabi mu pɔɔna pai dao.

20

Satan kalabuside kibu be hauwa mu 1,000 bideibao

¹ Tama eno suali, ensel mobo bidi me deli te dagalu tagalama e tɔba dulai. Te agai nogode te page meni yai dedage ki tolaluai. Tama agai te genuai aligabo bono sen me elalubo, te me eno suali. ² Agai te genuai dwai hasamani ɖɔɔ ola sai, te hasamani te polobadu mu bidai, agai nogi Satan dao, tama agai gasa nogi page e dao: “Agai te tigidali we bidide kisiliyu po tɔ ela mabo bidi dao.” Tama te ensel mobo bidigo aga te sen bonogo ɖɔɔ olama bidibadi te kibu be hauwa mu 1,000 bidai. ³ Te ensel bidigo aga te page meni yai dedage aiyaba sɔwai, tama te ugwadu paliai, tama bomonama e tɔ ɖɔɔ walai. Tama

tibasó, Satan agai te haniani tɔde we bidi augwali ili po ma ola magobeo. Agai te bodolu muani kibu be hauwa 1,000 te bolo silimainogo tonalueibao. Tama nosali augwaligo aga kalabuside bidali tagalama silibo side, tama pɛwadage sogo aga menaba painogo ebaso da, te aga pomainao.

⁴ Tama eno suali, te tuni bidi dulalubo nai meba elalui, tama bidi meba te duabo naide duawai. Godigo augwalibolo te bidi dabe po tɔde dagalobo kolesaga ebo sɛ yabo bomó mawai. Tama eno me suali, we bidi hauwa augwaligo konealubo po Jisasde ɗaɗ weyu, tama agai nogide po pusubo sɛ yai, tama tiyu Godigo po bomó elama tola sai. Te augwaligo agai nogide po pusubo sɛ ebaso, te boi bidi dabego augwali elama, mage togolama, augwali isai dao. Tama eno augwaligo noma bidi homu ogwa wai dabe suali. Tama tɔde bidibadi augwaligo te dwai genuai hudigi ebo hasabolo lotu po wasiama bidibadi, te agai noma me, te augwaligo gebode me te nogode me te hudigi ebo hasago asɛai ɗaɗ me sabeo. Te we bidi dabe augwali te bidibo ula ma selama, tama augwali Jisas dali tuni nigilama bidibadi te kibu be hauwa 1,000 bidai. *

⁵ (Te gasa isali we bidi dabe augwali bidibo ula te sogo sabeo. Augwaligo te bodolu mani kibu be 1,000 te bolo silimainogo tonalueibao.) Tama te sogo te hasia sogo mu te we bidi meba augwali te gɔ pagede ma hodaluai, te hasia sogo mu dao. ⁶ Tama augwali te gɔ pagede hasia sogo hodalobo we bidi, augwali te wiegi yai homu pemene elama, te magi dwai sɛ isiɗawai bidi tama tiyu, augwali bugagia bideibao. Tama te si wali isibo bomogo te bidi dabe augwali aiyaba me elalugobeo. Menio. Te augwali God de Krais sibolo lotu po weyu, sesemane sogo augwali sigó sɛ ebo pris bidi dabe bideibao. Tama augwali te Krais dali tuni bidi te hauwa kibu be mu te 1,000 bidaibao.

* 20:4: Dan 7:9, 22

Satan mu dolai

⁷ Te nosali te kibu be 1,000 silibo side, teda te kalabus be tų palialuali te tų dabode, tama Satan aga te kalabus elaluali tagalaibao. ⁸ Tama kalabus tagalama, tama aga buluba solama, agai te haniani tigidali digibulu tų pedaide bidibo we bidi hani augwaliba tibo po ola mena mena biligi paibao, te bidi hani me nogi Gok me Magok dao. Te Satango augwali deliba sisinama hwımainogo yaibao. Tama augwaligo namba te nedebo te usu egobeo, te masigi kemi tiwai dao. ⁹ Tama augwali te tigidali tų habu badu tedela pelama, tama augwaligo te Godigo we bidi hani dali, te Godigo godolo ebo hanu dali te bidibo digi pelama, augwaligo te we bidi dali te hanu dali bagulai. Tiali goli dagaludu sia tulaluyu, tama te boi bidi hani ami bidi dabe augwali siago mu dela silali. ¹⁰ Tama te augwali ili po ola mani bidi Satan aga Godigo te genuai dedage pageba te posolo yai sia ula te masigi salfa teba sųwai dao. Tama te dedage pageba polobadu augwaligo te dwai hudigi ebo hasa dali, te ili po ola mani bidi si aba sųwai dao, tama augwali sela te siade me hulide me dene siyu, tama te dene ebo sesemane bidada pabo sogo te dene ela pidubadi bideibao.

Te genuai po tų pedalai

¹¹ Te eno suali, genuai tedela yai te tuni bidi duabo nai elaluali, tama bidi te duabo naide dulaluai. Tama tų dali dagalu si te agade wi pali, tama augwaligo bulu ma elalugobeo. Menio. Augwali si mu silalio. ¹² Tama eno ma suali, te isai we bidi dabe augwali bidaluali, te augwali nogi yai bidi dali, te nogi meni yai bidi dabe dali, augwali te tuni bidi dulalubo nai te gesabidide dodolalubo, te eno suali. Tama te saide dulalubo bidi agai te buku meba dagawai. Tama agai gasa buku me deli dagawali, te augwali isiřma gamonaibao wali we bidi nogi ařani

buku dao. Tama agai te tigidali isai we bidi dagalai. Agai te augwaligo yali kolesagade po te buku dabede aseani po nedama, tama te aseani pode agai augwali dagalali. *

¹³ Tama te tamu aje isali bidi tigidali te ma pedalali, tama te isibo kolesaga dali te isai bage osogo bidibo sao dedage page te side bidali bage augwali ma pedalali. Tama te po tu ebo bidi agai te tigidali deli deli bidi po tu dagalali, te augwaligo yali kolesagade te sogo naga dagalai dao.

¹⁴ Agai te isibo bomo dali, te isai bage osogo bidali madi dali si te genuai sia dabo dedage pageba aiyaba sawai. (Te genuai dedage sia dabo elalubo te si wali isibo bomo dao.)

¹⁵ Tama e po tu odobo bidi agai te gamonaibao wali we bidi nogi aseani buku nedeyu, tama niwai bidi agai nogi te bukude me elalusiabaso da, teda agai te bidi te moni genuai sia dabo dedageba aiyaba te siade dene somainogo sawai.

Godigo tigidali gesi noma nai dabe pedelabo se ilali

21

(Dqi 21-22)

Gesi dagalu dali gesi to side po wai

¹ Te po tu ela silama, tama nosali eno suali, gesi dagalu dali, gesi to dali elaluai. Te hasia dagalu dali, te hasia to dali, te tigidali pela silai. Tama te tamu aje me te ma elalugobeo. *

² Tama eno te wiegi yai magi dwai se isiawai hanu suali, te gesi hanu nogi Jerusalem dao. Eno te hanu te God dali bidibo suali, tama te hanu te dagalu tagalama, tama e toba dulali. Te gesi hanugo au dobage wiegi yai elalualui, te we aga bidi dali painogo aga wiegi yai

* 20:12: Dan 7:9-10 * 21:1: Ais 65:17; 66:22; 2 Pi 3:13

au dobage sisi elama aga bidi dali painogo ebo tiwai ebo suali. ³ Tama eno odali, po me deli te tuni bidi dulalubo digi pedauwalidu pedalama, tama i bomonama e tama wai, “Odao! Megi te God agai bidibo digi te bidi dabe augwali dali elalubao. Tama aga augwali tomode bidiyu, tama augwali agai we bidi bideibao. Awe, God aga digi te augwali dali bideibao. * ⁴ Tama agai augwaligo gedude elalubo gedu aḡ omainogo deli deli hola saḡaibao. Tama te we bidi dabe augwali ma isigobeo, tama augwali homu seḡe ma isiḡama, tama augwali gela weyu dene eyu ma egobeo. Tama te polobadu elaluali kolesaga tigidali pela silai dao,” te po wai. *

⁵ Tama te duabo wiegi yai naide dulalubo bidi, agai te po wai, “Megi eno te tigidali nai gesi noma pedalomainogo nigibao.” Tama agai po ma wali, “Nago e po aseḡao. Magi baso meni, e po te mu po dao, tama tigidali bidigo e pode homu daḡ olama, tama teba tiḡlubo te usu yaibao,” te po wai. ⁶ Agai enabolo te po ma wali, “Te seḡ tigidali pedela silalio! Ena da, ena digi te hasia bidaluali bidi dao, ena te nosali mu sogo bidaluaeibao wali bidi mu dao, te ena tigidali nai page bidi, tama eno ebo seḡ tigidali ela silibo dao. Tama niwai bidi aga te aḡ nogone ebaso da, teda eno te bidibo ula sabo aḡ te weḡ ulude selama tama agabolo olo mawaibao. * ⁷ Tama niwai bidi agai bomogo te dwai seḡ ebo kolesagago bomo aiyaba elalubo bidi, te bidi agai te tama siyu, tama ena agai God bidiyu, tama aga eno ogwa bideibao. ⁸ Tiali goli te wi elama tama Godigo po wali pabo tagalabo homu eyu, ma geasa painogo ebo bidi dabe augwali me, te Godigo pode augwaligo homu daḡ wasiḡbo bidi augwali badi, te haniani dwai dwai kolesaga mu ebo bidi badi, tama te bidi ela mubo bidi, tama te penani

* 21:3: Ese 37:27; Prs 26:11, 12 * 21:4: Ais 25:8 * 21:6: Ais 55:1

kolesaga ebo bidi, tama te dwai pobi elalubo bidi dabe, tama tibo god dali lotu po wabo bidi, tama tigidali tibo po wabo bidi, te augwaligo sabo bulu te genuai posolo mu yai sia dabo dedage page masigi salfa teba bidigi paibao. Te isibo te si sogo wali isabo dao,” agai te po wai.

Gesi hanu Jerusalem po

⁹ Te ensel mobo bidi me deli enaba asai. Aga te a naga olama me badu nogo si wali te tomode ensel bidi te pou te a naga olama me badu si te bidi dolabo dwai nai elaluali pou dabe nogogo tolaluali, te bidi me deli dao. Te dwai se ebo nai pedalabo sogo te nosali mu dao. Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wai, “Nage asao. Te eno nagebolo te Kibu Sipsip Waigo sabo we ola mawaibao, te we agai nosali mu saibao,” agai te po wai. ¹⁰ Tama te po olama, tama agai eno noma bidi te genuai bobobage bulu du ugwaba mu tolasa holai. Tama agai enabolo te Jerusalem hanu ola mani, te wiegi yai magi dwai se isiawai hanu, aga te God dali bidai, tama dagalu tagalama e toba dulubo te eno suali. * ¹¹ Godigo genuai bomo yai ula te hanude ula yai. Te ula te gasagi yai mu, te masigide genuai mone elalubo tiwai mu dao. Awe, te wiegi yai masigi nogi daimon tiwai, tama gegemani ebo, tama te ula hania mu ula yai. ¹² Te hanude te genuai masigigo nigai obo ugwanu mu yai elaluai dao. Te obode tu te nogo si olama te saqa badu si elalubo, tama te nogo si olama saqa badu si tama ensel mobo bidi augwali deli deli te tu deli deli pade dolaluai. Tama te Israel hani nogo si olama saqa badu si nogi deli deli te tu deli delide aseai elaluai. ¹³ Tama te hanu obode te giliga pedalobo te badu te obo tu sela elaluai. Tama sesege badu obo tu sela elaluai. Tama me sesege badu tu te sela elaluai. Tama te giliga ge dega

*

21:10: Ese 40:2

sabo badu te obo tų sela elaluai. * ¹⁴ Te hanu obo page daų walali moni masigi te nogo si olama sağa badu si elaluai, tama te nogo si olama sağa badu si bidi augwali te Kibu Sipsip Waigo po pusigi pabo se bidi nogi te masigide aseai elaluai.

¹⁵ Tama te ensel mobo bidi agai ena dali po wali bidi, agai te kapa golgo nigai dono te hanu usu sabo nai nogogo tolaluai, tama te usu nigo agai te obo me te obo tų dabe me usu sela sueinogo yai. ¹⁶ Te genuai hanu usu sali te genuai mu yai. Te hanu tigidali badu usu sali, te tiwai si naga ususu si yali. Tama tigidali badu deli deli usu selama, tama te namba te 2,400 kilomita yai. Te hanu ugwaba yali bobage me te tigidali badu me, te tigidali tiwai si naga yali. ¹⁷ Agai te hanu obo ugwaba bobage me usu sai, tama te obo usu sali aga bobobage te namba ugwaba mu holai te namba te 64 mita, te genuai mu. Te usu sabo nai te da bidi dabego usu sabo ni tiwai yai, tama te ensel bidigo te naigo naga te obo usu sai. ¹⁸ Te hanu obo te wiegi yai masigi nogi jaspas te masigigo nigai. Tama te hanu te kapa nogi golgo naga nigidubadi, tama te ula te dula ula ebo tiwai yai. ¹⁹ Te hanu obo page masigi dabe augwaligo te haniani genuai mone elalubo masigigo au ilai. Te hasia page masigi te wiegi yai masigi nogi jaspago au yali. Tama te si wali muani moni masigi te sisi yai wiegi yai masigi nogi sapaia te masigigo au yali. Tama te sela wali obo page masigi te tedela yai masigi nogi aget tego au yali. Tama te me si me si wali te masigi te ni yabe tiwai masigi emeral elaluai. ²⁰ Tama te a wali obo page genuai masigi te wiegi yai sadonikis masigigo au yali, te sadonikis masigi te mama yai dali te tedela yai dali dao. Te a naga olama me badu nogo deli te mama yai masigi konilian. Tama te a olama me badu nogo si te sewa yai masigi krisolait.

* 21:13: Ese 48:30-35

Tama a olama me badu nogo sela wali te gasagi yai wiegi yai masigi te ni yabe tigi tiwai masigi beril. Te a olama me si me si te sewa yai masigi topas. Te nogo si wali masigi te krisopres, te me ni yabe tiwai me te sewa yai masigi dao. Te nogo si olama saḡa badu deli wali te gasagi yai sisi yai masigi nogi haiasin. Tama te nogo si olama saḡa badu si gasagi yai mama yai masigi nogi ametis masigi dao. Te obo page genuai masigi dabe augwali te tedali tedali wiegi yai masigigo tama tiwai au elama bidibo eno suali. ²¹ Te nogo si olama saḡa badu si obo tu te nogo si olama saḡa badu si te tedela yai bis te wiegi yai mu dao. Tu me deli augwaligo te genuai bis mu me deligo naga nigai. Te tigidali hanude pabo tu te wiegi yai kapa golgo naga nigai, tama hania mu te glas tiwai yai eno suali. *

²² Eno te moni lotu be tempel me deli te hanude elalubo subeo. Magi baso meni. Genuai Bidi God, aga Tigidali Bomo Elalubo Bidi, aga dali te Kibu Sipsip Wai dali, augwali si digi te hanugo moni lotu be tempel tiwai dao. ²³ Tama te hanude te giliga dali polua si te seḡ esiayu te ula ilibeo. Menio. Te God aga digi te genuai ulago te ula mabo dao. Tama te Kibu Sipsip Wai te aga te hanugo ula mabo lam sole dao. * ²⁴ Tama tigidali tode bidi hani augwali te hanu ula ebode biliyu bidaibao. Tama haniani tode tuni bidi augwaligo nogi elalubo au dobage tigidali te hanu tomoba naga selasa asaibao. ²⁵ Tama siade augwaligo te hanugo obo tu dabe munu me paliagobeo, tama be hulua sabo te hanuba pedalogobeo. ²⁶ Tama tigidali tode bidi hanigo genuai nogi me, te ula yai bomo me, te tigidali te augwaligo te hanu tomoba naga sela paibao. * ²⁷ Tiali goli, te dwai meda yai kolesaga ebo bidi te hanu tomoba pogobeo. Te haniani dwai kolesaga eyu, te tibo po weyu

* 21:21: Ais 54:11-12 * 21:23: Ais 60:19-20 * 21:26: Ais 60:11

ebo bidi dabe, te hanu tomoba me pogobeo. Mu menio. Te Kibu Sipsip Wai agai te we bidi dabe meba augwali nogi te isisama gamonaibao wali we bidi nogi aseani buku, te bukude augwali nogi aseani we bidi dabe augwali naga augwa te hanu tomoba pabo usu yaibao.

22

Bidabo ula mabo aji badi, te bidabo ula mabo ni dali si

¹ Tama te ensel mobo bidigo pabo aji me deli ena ola mawai, te bidibo ula mabo we, tama te we te dula ula mu gegemani ebo tiwai ula yai. Tama te aji aga gomo, te God dali te Sipsip Wai augwali sigo tuni bidi duabo sai pagede te aji gomo elalubao. * ² Tama te aji te duabo sai pagedu pedalama, tama te aji te hanu moni pabo tu tomodu mu pabo dao. Te we sesege u badu me, te we sesege e badu, tede te bidabo ula mabo ni dabe elalubao. Te ni dabe augwaligo du walobo sogo te kibu be delide te nogo si olama sasa badu si sogo walobo dao. Te tigidali poluade walobo dao. Tama te ni yabego te tigidali tode we bidi hani augwali usu ilibo dao. * ³ Tama tigidali nai Godigo agabolo po hwa pabo po obaso, te nai te hanude ma elalugobeo. Te God dali te Sipsip Wai augwali sigo tuni bidi duabo sai te hanu tomode elalueibao, tama Godigo se bidi augwaligo aga dali lotu po waibao. ⁴ Tama augwaligo aga gesabidi sueibao, tama agai nogi augwali gebode asenama elalueibao. ⁵ Tama be ma hulua sogobeo. Tama te lam sole ulade me te giliga ulade me se yali te se ma elalugobeo. Menio. Genuai Bidi Godigo aga digi ula augwalibolo mawaibao. Tama augwali te sogo tuni bidi bidada peyu bidada paibao. *

* 22:1: Ese 47:1; Sek 14:8 * 22:2: Gag 2:9 * 22:5: Dan 7:18

Jisas tamadi asaibao po wai

⁶ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wai, “Te nago aseani po tigidali, e po te mu po dao, tama tigidali bidigo e pode homu daꝋ olama tama teba tiaꝋlubo te usu yaibao. Tama Genuai Bidi God agai po pusumainogo ebo bidigo homu noma bidi hodolomainogo agai aga Mobo Bidi te bidi dabebolo mabo dao. Tama megı agai aga ensel mobo bidi tagala palama, agai se bidi tigidalibolo te tamadi pedalabo seꝋe po ola momainogo yai,” te ensel mobo bidigo enabolo te po wai.

⁷ “Odao,” te Jisago te po wai. “Te ena dage bidibo madi tamadi asaibao. Tama niwai bidi me deligo agai te e bukude elalubo po wali peyu da, teda te bidi aga wiegi yai homu pemene yaibao.”

⁸ Ena Jon, eno digi te po tigidali odai, tama te nai dabe tigidali eno suai dao. Eno odolama tama eno suai, tama enabolo te nai ola mani ensel mobo bidi saꝋa paꝋa eno kidu sugunama, tama agabolo eno lotu po wainogo yai. ⁹ Tiali goli agai enabolo te po wali, “Nago tama tigio! Ena nage dali me, e naga ama dede dali, da deli se naga ebo dao, augwali te Godigo po ola mabo bidi dabe dao. Tama ena e bukude po wali pabo tigidali bidigo deli se ebo bidi dao. Nago lotu po God deli dali naga wao,” te ensel bidigo te po wai. ¹⁰ Tama agai enabolo te po wai, “Te po nago e bukude aseani po, te nago geme dualama daꝋ wagio. Menio. Te po we bidigo nedemainao. Te bukude wali se dabe yabo sogo te paꝋa yagasai dao. ¹¹ Tama te dwai kolesaga ebo bidi agai te dwai kolesaga meꝋ ela pomainao. Bidigo dwai meda yai kolesaga ebo, te bidi agai te meda yai kolesaga meꝋ ela pomainao. Tama te wiegi yai doloba pai kolesaga ebo te bidi, agai te wiegi yai doloba pai kolesaga meꝋ ela pomainao. Tama magı se me isiꝋama

olo mu bidibo bidi, te bidi aga te sę me isiama aga olo mu me bidimainao,” te ensel mobo bidigo te po wai. *

¹² Te Jisasgo te po wai, “Odao! Te ena tamadi asaibao. Tama eno te tigidali bidibolo maiabo nai sesaibao. Tama eno te tigidali we bidi deli deli augwalibolo wei ponomainogo, te augwa yali kolesaga te usu nama te tama tiaibao. *

¹³ Ena da, ena digi te hasia bididuali bidi dao, ena te nosali sogo mu bididueibao wai bidi mu dao. Ena naga te polasa mu peyu, te ena nosali mu eyu ebo bidi dao. Te ena tigidali nai page bidi, tama eno ebo sę tigidali ela silibo dao,” agai te po wai. *

¹⁴ Te we bidi augwaligo augwa ugwa we telabo bage, te we bidi augwaligo wiegi yai homu yao. Augwaligo te bidabo ula sabo nide te du sabo usu yaibao. Tama augwali te hanu tomoba pabo tudu pabo usu yaibao. ¹⁵ Tiali goli te dwai dwai kolesaga ebo bage, augwali te yowi dabe tiwai da, augwali me, te pobi po wabo bidi dabe me, te penani kolesaga ebo we bidi me, te bidi ela mubo bidi dabe me, te tibo god dali lotu po wabo bage, tama te ili po wabo kolesaga godolo eyu wali pabo bidi dabe, te dwai kolesaga wali pabo bidi dabe augwali te Godigo hanu bulu badu bidaibao.

¹⁶ “Ena Jisas, eno digi eno mobo bidi dageba tagala palai, tama agai te eno po wali pabo we bidi hani dagebolo e po pusumainogo yai. Ena digi ena te polobadu bidai bidi Devit aga hani bidi wai dao. Tama te kigamu mu pedalobo te genuai ho te ena dao,” agai te po wai. *

¹⁷ Te Godigo Mobo Bidi dali, te Kibu Sipsip Waigo we dali sigo te po obao, “Nage asao.” Tama e po odali we bidi tigidali augwaligo me te po wao, “Nage asao.” Tama te we

* 22:11: Dan 12:10 * 22:12: Tib 28:4; Ais 40:10; Jer 17:10 * 22:13:

Ped 1:8 * 22:16: Ped 1:8

nogone ebo bidi, aga asomainao. Wę tuainogo ebo bidi, aga aselama, te bidabo ula mabo wę tuagasao, te Godigo agabolo olo mu mawaibao. *

¹⁸ Te ena te bidi Jon dao, tama te e bukude elalubo po, te nosali pedalabo sę po, te po odobo we bidi tigidali augwalibolo eno e bomo yai po megı obao. Niwai bidi me deli agai aga homu wali peyu, tama te gasa po e bukude wasıwıwai po agai te po wadolobaso da, teda e bukude wali dwai bidi dolobo nai te Godigo te bidi dolomainogo te bidiba te dwai nai tagala palaibao. ¹⁹ Me ma, bidi me deligo te e bukude elalubo po, te nosali pedalabo sę po, te po meba agai sela sęyu da, teda Godigo te agabolo maiabo sa muani nai sela sęwaibao. Tama tiyu, te bidigo te bidabo ula mabo nide te du sogobeo. Tama aga te dwai sę isiębo wiegi yai hanude bidabo madi tede bidigobeo. Te nai side po e bukude elalubao. *

²⁰ E tigidali sęde po pusali bidi megı agai te po obao, “Mu tama, te ena polo asaibao!”

Awe, mu tama dao. Genuai Bidi Jisas, nage asao!

²¹ Te eno homugo te Genuai Bidi Jisas agai da olo mu tau siyu te mabo wiegi yai kolesaga te dage tigidali dali bidao.

* 22:17: Ais 55:1 * 22:19: Bom 4:2; 12:32

Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2019 from source files dated 20 Jul 2017

f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362